

Bulletin zahraničního oddělení Nejvyššího soudu

Vážení čtenáři,

v letním čísle bulletinu zahraničního oddělení najdete rozbor řady zajímavých judikátů Soudního dvora Evropské unie. Akademickou a právní obcí v průběhu dubna a května proudila debata o sérii rozhodnutí týkajících se autorskoprávní ochrany (zejména ohledně rozsudku ACI Adam, který se týká pořizování kopií z neoprávněných zdrojů) a ochrany soukromých údajů (zrušení retenční směrnice rozhodnutím Digital Rights Ireland a problém ukládání údajů v internetových prohlížečích Google Spain).

V judikatuře nabízíme ale přehled zajímavých rozhodnutí i z jiných oblastí: Listině základních práv se dále věnují rozsudky Glatzel a Pflieger, novinky

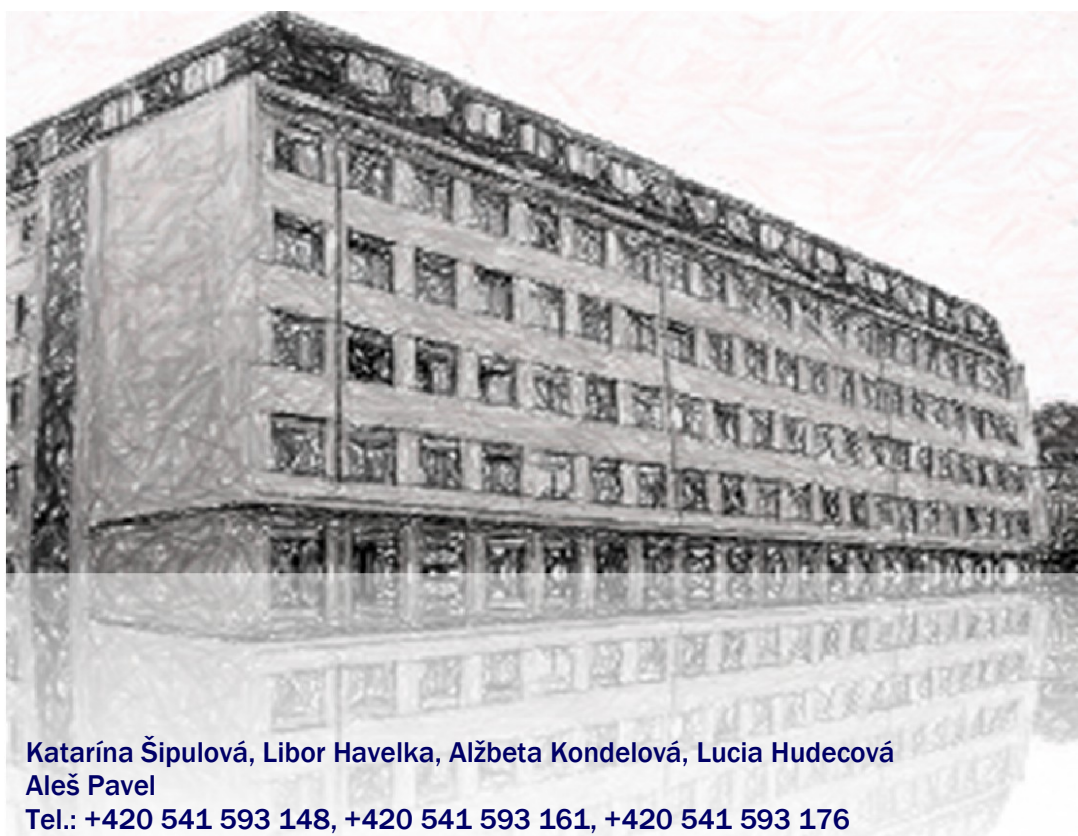
v problematice ochrany spotřebitelů přináší rozsudky Barclay Bank a 4finance, jenž se zabývá programy. Z oblasti trestního práva upozorňujeme na zásadu *ne bis in idem* v rozhodnutí Zoran Spasic.

V čísle dále najdete tradiční přehled zahraniční judikatury nejvyšších soudů Francie, Německa a Velké Británie, aktuální žádosti o předběžné otázky a také nejnovější monitoring české odborné literatury týkající se evropského a mezinárodního práva.

Za redakci přeje příjemné čtení
Katarína Šipulová

V tomto vydání najdete:

Nové právní předpisy	3
České předběžné otázky	4
Nejvyšší soudy EU	5
Autorskoprávní ochrana u SDEU	10
4finance a pyramidové programy	17
Aktuální žádosti o předběžné otázky	22

Katarína Šipulová, Libor Havelka, Alžbeta Kondelová, Lucia Hudecová
Aleš Pavel
Tel.: +420 541 593 148, +420 541 593 161, +420 541 593 176
Fax: +420 541 593 561, email: international@nsoud.cz
Nejvyšší soud, ISSN 2336-1611

OBSAH

Nové právní předpisy	... 3
České předběžné otázky	... 4
Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem	
Česká republika: Nejvyšší soud	... 5
Německo: Bundesgerichtshof	... 6
Francie: Cour de cassation	... 8
Velká Británie: The Supreme Court	... 8
Judikatura Soudního dvora Evropské unie	
Autorskoprávní ochrana před Soudním dvorem: věci Hi Hotel a ACI Adam	... 10
Ochrana osobních údajů a elektronické technologie	... 12
Věc C-356/12 Glatzel: k rozdílu mezi „právem“ a „zásadou“ ve smyslu Listiny	... 14
Věc C-26/13 Kásler: Spotřebitelský úvěr v cizí měně	... 15
Věc C-280/13 Barclays Bank: Omezení působnosti směrnice 93/13	... 16
Věc C-515/12 4finance: Pyramidový program	... 17
Věc C-438/12 Weber: Předkupní právo k nemovitosti – určení příslušnosti	... 17
Věc C-365/13 Ordre des architectes: uznávání odborných kvalifikací	... 18
Věc C-129/14 PPU Zoran Spasic: zásada ne bis in idem	... 19
Věc C-555/13 Merck Canada Inc.: možnost portugalského rozhodčího soudu předložit předběžnou otázku	... 20
Věc C-390/12 Pfleger: soulad omezení týkajících se hazardních her se SFEU a Listinou	... 21
Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce	... 22
Monitoring odborných publikací	... 25

Zahraníční oddělení

V případě zájmu o pravidelné zaslání můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

Aleš Pavel, ředitel, kancelář předsedy soudu
ales.pavel@nsoud.cz, tel.: 541 593 148

Katarína Šipulová, vedoucí zahraničního oddělení
katarina.sipulova@nsoud.cz, tel.: 541 593 161

Libor Havelka, poradce pro evropské právo
libor.havelka@nsoud.cz, tel.: 541 593 176

Alžbeta Kondelová, poradkyně pro evropské právo
alzbeta.kondelova@nsoud.cz, tel. 541 593 271

Lucia Hudecová, poradkyně pro evropské právo
lucia.hudecova@nsoud.cz, tel. 541 593 282

Nové unijní právní předpisy

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech

Evropský vyšetřovací příkaz („EVP“) je nástrojem, který má být vydáván za účelem provedení vyšetřovacích úkonů s cílem shromáždit důkazy ve státě, který EVP vykonává. Jedná se o rozhodnutí justičního orgánu vydávajícího státu, vydané v souvislosti s trestním řízením nebo i jinými (zejména správními) řízeními, která mohou vést k řízení u soudu, jež je příslušný zejména pro trestní věci. EVP se vydává na formuláři v příloze směrnice. Vykonávající orgán následně EVP předaný v souladu se směrnicí uzná a zajistí jeho výkon za stejných podmínek, jako by daný vyšetřovací úkon byl nařízen orgánem vykonávajícího státu. V některých výjimečných případech může být uznání nebo výkon EVP odmítnut, např. pokud by výkonem došlo k porušení principu *ne bis in idem*, pokud by provedení vyšetřovacího úkonu bylo neslučitelné s povinnostmi vykonávajícího státu podle čl. 6 SEU nebo Listiny základních práv EU aj. Členské státy jsou zároveň dle směrnice povinny zajistit, aby se na vyšetřovací úkony uvedené v EVP vztahovaly opravné prostředky rovnocenné těm, které by byly dostupné v obdobném vnitrostátním případě. Směrnice stanovuje termín pro transpozici 22. květen 2017.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

Podle preambule nové směrnice se jeví částky zajištěné z výnosů trestné činnosti ve srovnání s odhadovanými výnosy z trestné činnosti jako nedostatečné a postupy konfiskace jsou málo využívány, ačkoli jsou unijním i vnitrostátním právem upraveny. Stávající režimy rozšířené konfiskace a vzájemného uznávání příkazů k zajištění a ke konfiskaci nejsou zcela účinné, konfiskaci brání zejména rozdíly v právních předpisech členských států. Nová směrnice si proto klade za cíl stanovením minimálních pravidel sblížení režimů členských států pro zajišťování a konfiskaci, což má usnadnit vzájemnou důvěru

a efektivní přeshraniční spolupráci. Podle směrnice jsou členské státy povinny přijmout opatření, umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci nástrojů a výnosů v návaznosti na pravomocné odsouzení za trestný čin. Směrnice upravuje i tzv. rozšířenou konfiskaci, konfiskaci majetku třetích osob (na něž byl majetek podezřelou či obviněnou osobou převeden) nebo i zajištění majetku. Členské státy také musí zajistit, aby osoby dotčené opatřeními podle směrnice měly právo na účinnou soudní ochranu a na spravedlivý proces. Transpoziční lhůta je stanovena do 4. října 2015.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010

V jednotlivých členských státech se liší úprava podmínek podnikání v oblasti poskytování smluv o úvěru na nemovitosti určené k bydlení, regulace zprostředkovatelů úvěrů a neúvěrových institucí poskytujících smlouvy o úvěru na nemovitosti určené k bydlení i dohled nad nimi. Směrnice má proto zmírnit překážky, které omezují úroveň přeshraniční činnosti na straně nabídky i poptávky a usnadnit vytvoření fungujícího vnitřního trhu s vysokou úrovní ochrany spotřebitele v oblasti smluv úvěru na nemovitosti. Směrnice tak proto členským stanovuje např. povinnost zajistit odpovídající úroveň znalostí a odborné způsobilosti zprostředkovatelů a poskytovatelů poradenských služeb, informovanost spotřebitelů (sjednocení požadavků na reklamu na smlouvy o úvěru a na další marketingovou komunikaci), poskytování předsmulvních informací aj. Směrnice dále upravuje výpočet roční procentní sazby nákladů, sjednocuje některá pravidla pro oceňování nemovitostí, stanovuje standardy poradenských služeb, zakotvuje povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele a určuje další povinnosti (zejména týkající se výkonu činnosti zprostředkovatelů úvěru, jmenovaných zástupců a dohledu nad nimi) ke sjednocení standardů poskytování smluv o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení. Členské státy musí směrnici transponovat do 21. března 2016.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu

Úprava ve směrnici vychází z předpokladu, že existují významné rozdíly ve vnitrostátních pravidlech upravujících fungování kolektivní správy autorských práv, zejména z hlediska transparentnosti a odpovědnosti vůči členům organizací kolektivní správy i nositelům práv. Tyto rozdíly způsobují nekvalitní finanční správu vybraných příjmů a neefektivní využívání autorských práv. Směrnice má proto za cíl stanovením požadavků na organizace kolektivní správy zajistit vysokou úroveň správy, finančního řízení, transparentnosti a podávání zpráv. Z těchto důvodů směrnice sjednocuje práva nositelů práv, stanovuje podmínky správy příjmů z výkonu práv, reguluje vztahy s uživateli a transparentnost výkonu kolektivní správy. Jak název

směrnice napovídá, směrnice také stanovuje požadavky na organizace kolektivní správy při udělování licencí pro více území k právům k hudebním dílům online.

Zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/82/EU ze dne 25. října 2011 o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu

Rozsudkem Soudního dvora ve věci C-43/12 Komise proti Radě a Parlamentu ze dne 6. května 2014 byla zrušena směrnice č. 2011/82/EU o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech. Důvodem zrušení byl nesprávný právní základ – směrnice byla přijata na základě čl. 87 SFEU (policejní spolupráce) namísto čl. 91 odst. 1 SFEU (doprava). Účinky směrnice jsou nicméně zachovány do dne, kdy bude přijata nová směrnice na správném právním základě, nejdéle však po dobu 12 měsíců.

Libor Havelka

České předběžné otázky

Spojené věci C-53/13 a 80/13 Strojírny Prostějov (C-53/13) a ACO Industries Tábor (C-80/13).

19. června 2014 vydal Soudní dvůr rozsudek ve spojených věcech Strojírny Prostějov a ACO Industries Tábor. Jednalo se o předběžné otázky Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Ostravě, týkající se daňových aspektů agenturního zaměstnávání. Oba soudy se Soudního dvora dotazovaly na slučitelnost čl. 56 SFEU (volný pohyb služeb) a české právní úpravy, podle níž má povinnost srážet daň z příjmů zaměstnanců poskytnutých cizozemskou agenturou práce příjemce služeb agentury, zatímco v případě najímání pracovníků od českých pracovních agentur má tuto povinnost pouze tato agentura. Obě společnosti najímaly pracovníky od agentur práce, sídlících na Slovensku a podnikajících v ČR prostřednictvím pobočky. Finanční orgány následně uložily společně povinnost odvést zálohu na daň z příjmů pracovníků, jejichž pracovní síly dotčené společnosti využily. V následném soudním řízení vstala otázka, zdali česká právní úprava nepředstavuje omezení volného pohybu služeb a pracovníků, protože znevýhodňuje podniky, které se rozhodnou využívat služeb zahraničních pracovních agentur.

Soudní dvůr v rozsudku uvedl, že z ustálené judikatury vyplývá, že vnitrostátní právní úprava, která se vztahuje na oblast, jež nebyla na unijní úrovni harmonizována (příčemž oblast přímých daní jako ta-

ková nespadá do pravomoci Unie), a která se bez rozdílu uplatňuje na všechny osoby nebo podniky vykonávající činnost na území dotyčného členského státu, může být odůvodněna i přes svůj omezující účinek na volný pohyb služeb, pokud odpovídá naléhavému důvodu obecného zájmu, je způsobilá zaručit uskutečnění cíle, který sleduje, a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. Podle Soudního dvora se ale uvalení administrativní zátěže spojené se srážkou daně z příjmů dočasně přidělených pracovníků na příjemce služeb spíše než na českou pobočku agentur se sídlem v jiných členských státech nejvíce jako snadnější nebo účinnější z hlediska poskytovatelů služeb ani z hlediska české finanční správy. Ani argument nezbytnosti předcházení daňovým podvodům a daňovým únikům, vycházející ze skutečnosti, že poskytovatel služeb je usazen v jiném členském státě, nemůže odůvodnit daňové opatření zasahující do cílů Smlouvy. Soudní dvůr proto uzavřel, že článek 56 SFEU brání takové vnitrostátní právní úpravě, podle níž jsou společnosti se sídlem v prvním členském státě, které využívají pracovníky zaměstnané a dočasně přidělené agenturami práce se sídlem v druhém členském státě, které však v prvním státě vyvíjejí svou činnost prostřednictvím pobočky, povinny srážet zálohu na daň z příjmů uvedených pracovníků a odvádět ji do rozpočtu prvního státu, kdežto společnosti se sídlem v prvním státě, které využívají služeb agentur práce se sídlem v tomtéž státě, takovou povinnost nemají.

Libor Havelka

Judikatura nejvyšších soudů s evropským prvkem

Česká republika: Nejvyšší soud

Usnesení sp. zn. 30 Cdo 2554/2013 ze dne 26. února 2014

Výchova a výživné pro nezletilého, překážka věci rozhodnuté

Případ se týkal otázky, jež dosud nebyla v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu vyřešena, a sice posouzení překážky zahájeného řízení ve smyslu článku 19 nařízení Brusel II bis [1] (dále jen „nařízení“), probíhala-li současně řízení v téže věci před vícero soudy členských států.

Nejvyšší soud dal za pravdu soudu prvního stupně, který zamítl návrh matky na přerušování řízení do rozhodnutí o příslušnosti španělského odvolacího soudu a zamítl návrh matky na vyslovení své nepřislušnosti a na zastavení řízení o úpravu poměrů k nezletilému. Ve věci probíhala čtyři řízení: první – zahájené ve Španělsku návrhem matky na svěřeni nezletilého do její péče; druhé – zahájené otcem u Obvodního soudu pro Prahu 5 návrhem na svěřeni nezletilého do jeho péče; třetí – zahájené ve Španělsku návrhem českého Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí na navrácení nezletilého zpět do České republiky; a čtvrté – zahájené ve Španělsku návrhem matky na vyslovení místní nepřislušnosti Obvodního soudu pro Prahu 5. Případ projednáváný Nejvyšším soudem se týká řízení druhého.

Nejvyšší soud odkázal na závěry Soudního dvora učiněné v rozhodnutí ve věci *Purrucker II* [2] relevantní pro řešenou věc a přezkoumal, zda některé z uvedených řízení mohlo zakládat překážku věci rozsouzené. V prvním řízení španělský soud vyslovil, že není mezinárodně příslušný k posouzení návrhu na svěřeni dítěte do péče matky a s odkazem na článek 20 nařízení stanovil předběžná opatření po dobu, než český soud přijme vhodné opatření. Toto řízení nemohlo založit překážku věci rozsouzené, neboť španělský soud v řízení o péči o dítě nedovodil svou příslušnost ve smyslu nařízení. S ohledem na závěry dovozené Soudním dvorem v rozhodnutí *Purrucker I* [3] článek 20 nařízení nelze pokládat za ustanovení zakládající příslušnost k rozhodnutí ve věci samé. Opatření podle článku 20 nařízení navíc nemá extraterritoriální účinky, a tudíž by ani nebylo vykonatelné v České republice.

To potvrzuje i závěr učiněný v rozhodnutí *Purrucker II*, že článek 19 odst. 2 nařízení se nepoužije v případě, že je „nejprve zahájeno řízení u soudu jednoho členského státu pouze za účelem nařízení předběžných opatření ve smyslu článku 20 a později je na návrh směřující k vydání týchž opatření [...] zahájeno řízení u soudu jiného členského státu.“

Překážku zahájeného řízení nezaložilo ani třetí řízení z důvodu rozdílného předmětu řízení, neboť rozhodnutí o návratu dítěte se nedotýkalo věcné úpravy práva péče o dítě. Čtvrté řízení se týkalo určení příslušnosti španělských soudů, nicméně věcně šlo o svěřeni nezletilého do péče. Nejvyšší soud nezjistil, zda bylo toto rozhodnutí pokračováním nebo obnovením prvního nebo jiného řízení, ačkoliv matka tvrdila, že čtvrté řízení je pokračováním řízení prvního. Jelikož ve věci došlo k vydání opatření ve smyslu článku 20 nařízení, překážka věci zahájené se opět neuplatnila.

Nejvyšší soud uzavřel, že za daných okolností ve věci rodičovské zodpovědnosti k nezletilému a výživného s nejvyšším urychlením projedná a rozhodne český soud, neboť řízení zahájeno dříve ve Španělsku se týkalo opatření podle článku 20 nařízení, jež ve vztahu k řízení vedenému u českého soudu překážku věci zahájené nemohlo založit. Bez ohledu na pozdější rozhodnutí španělských soudů a faktické opuštění České republiky nezletilým nedošlo ke změně podmínek zakládajících mezinárodní příslušnost českého soudu ve smyslu článku 8 nařízení, ani k postoupení věci soudu jiného členského státu.

Lucia Hudecová

[1] Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

[2] Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. listopadu 2010, ve věci C-296/10.

[3] Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 15. července 2010, ve věci C-256/09.

Usnesení sp. zn. 29 Cdo 3282/2011 ze dne 26. března 2014

Neplatnost usnesení valné hromady a druhá směrnice

Menšinová akcionářská skupina se domáhala vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, která rozhodla o pověření představenstva ke zvýšení základního kapitálu společnosti upsáním nových akcií, s tím, že emisní kurz akcií vydaných při tomto zvýšení lze splácet jen prostřednictvím nepeněžitých vkladů. Dovolatelé zejména namítali, že valné hromadě nebyla předložena zpráva představenstva s uvedením konkrétních důvodů upsání akcií nepeněžitým vkladem, nebyly popsány nepeněžitě vložené vklady a nebyla dodržena nutnost maximální míry objektivity při rozhodování, spočívající zejména ve vyloučení hlasovacího práva akcionáře, o jehož nepeněžitý vklad se jednalo. Nejvyšší soud shledal, že pověřuje-li valná hromada představenstvo, není jisté, zda a kdy dojde ke zvýšení základního kapitálu, ani nemusí být známo, jakými nepeněžitými vklady bude emisní kurs akcií splácen. Proto se ani při hlasování o pověření představenstva podle § 210 obch. zák. zásadně neuplatní zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák. Uvedenému závěru odpovídá dle Nejvyššího soudu i čl. 25 odst. 2 (transponovaný v § 210 obch. zák.) druhé směrnice Rady č. 1977/91/EHS ze

dne 13. prosince 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření i čl. 29 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2012/30/EU ze dne 25. října 2011, která předchozí směrnici nahrazuje. Uvedené však dle Nejvyššího soudu nevylučuje, aby usnesení valné hromady o pověření představenstva bylo shledáno neplatným pro obcházení zákona, zejména tehdy, pokud je dopředu známo, kdo a jakým nepeněžitým vkladem se má podílet na upisování akcií, a základní kapitál má být zvýšen prostřednictvím pověřeného představenstva postupem podle § 210 obch. zák. pouze proto, aby byl obejit zákaz výkonu hlasovacího práva upravený v § 186c odst. 2 písm. b) obch. zák. Nejvyšší soud proto zrušil usnesení odvolacího soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Libor Havelka

Německo: Bundesgerichtshof

Rozhodnutí sp. zn. VIII ZR 275/13 ze dne 30. dubna 2014

Odpovědnost za vady na koupené věci

Předmětem řízení bylo rozhodnutí o náhradě nákladů vynaložených kupujícím k objasnění odpovědnosti za vady na zboží, které žalobce koupil od žalovaného. Jednalo se o masivní dřevěné parkety, které žalobce následně nechal položit ve svém domě truhlářem. Ten postupoval podle pokynů dodaných vedlejším účastníkem, výrobcem parket. Posléze se parkety prošlapaly a zdeformovaly. Žalovaný považoval za příčinu vady úroveň vlhkosti v místnosti, takže odmítl reklamaci žalobce. Ten nechal věc posoudit znalcem, který naopak dospěl k závěru, že změny na parketách byly způsobené nesprávným poučením o způsobu pokládání. Žalobce se proto domáhal snížení kupní ceny o 30 %, jakož i náhrady nákladů za znalecký posudek. Okresní soud uznal jeho reklama-

ci závad za oprávněnou, ale vyhověl mu pouze ohledně nároku na snížení kupní ceny. V odvolacím řízení přerkl krajský soud žalobci i náhradu nákladů na znalecký posudek. Zde je vhodné poznamenat, že konečnému prodejci svědčí právo postihu vůči výrobci, jehož jednáním nebo opomenutím byl způsoben rozpor se smlouvou.

Vedlejší účastník řízení (výrobce parket) podal dovolání. Spolkový nejvyšší soud v minulosti již několikrát přiznal náhradu nákladů na znalecký posudek k objasnění odpovědnosti za vady ve smyslu § 439 odst. 2 BGB, dle něhož prodávající nese náklady spojené odstraněním závady. Dle judikatury Spolkového nejvyššího soudu patří mezi tyto náklady

i náklady na znalecký posudek. Uvedené ustanovení německého BGB směřuje k naplnění účelu článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (dále jen „směrnice“). Podle ní musí mít spotřebitel v případě rozporu zboží se smlouvou právo požadovat bezplatné uvedení zboží do stavu odpovídajícího smlouvě, přičemž se může rozhodnout mezi opravou a náhradním dodáním zboží, anebo musí mít právo na snížení kupní ceny nebo na odstoupení od smlouvy. Oprava nebo náhradní dodání zboží se musí uskutečnit bez značných obtíží pro spotřebitele a být bezplatná. Výraz „bezplatný“ zahrnuje náklady vynaložené na uvedení spotřebního zboží do stavu v souladu se smlouvou, zejména náklady spojené se zasláním a náklady na vynaloženou práci a materiál. Soudní dvůr vysvětlil, že účelem povinností prodávajícího stanovených ve směrnici je ochrana spotřebitele před rizikem finančních nákladů, které by ho mohly odradit od

na reklamaci s tím, že příčina vady se nacházela ve sféře rizika žalobce, bylo z pohledu žalobce posouzení vady znalcem nezbytné. Vzhledem k závěrům učiněným znalcem bylo povinností prodávajícího odstranit vadnou podlahu a položit novou na své náklady, jakož i uhradit spotřebiteli náklady vynaložené na znalecký posudek. Spolkový nejvyšší soud dále uvedl, že nároku na náhradu škody na základě § 439 odst. 2 BGB nebrání, pokud žalobce nepožaduje nápravu podle § 439 odst. 1 BGB (opravu vadného nebo dodání bezvadného zboží), ale snížení kupní ceny podle § 441 BGB. To totiž nemění nic na tom, že vzniklé náklady musel žalobce vynaložit k objasnění příčiny vzniku vady, resp. výkonu záručního práva. Není přitom rozhodující, zda tyto náklady skutečně vedly k odstranění vady. To platí zejména v případě, že prodávající popíral existenci nedostatků, takže kupující nemohl očekávat odstranění závady. Dovolání výrobce parket tedy nemělo úspěch.

Zdroj: bundesgerichtshof.de

uplatnění jeho nároků, pokud by neexistovala taková ochrana (srov. např. rozhodnutí ze dne 16. června 2011, ve věci C-65/09, Weber proti Wittmer). Smyslem systému záručních práv i směrnice je umožnit kupujícímu, aby mohl uplatnit svá práva bez značných obtíží. Jelikož žalovaný neuznal nárok žalobce

Český Nejvyšší soud řešil případ týkající se vrácení kupní ceny a náhrady za znalecký posudek při odpovědnosti za vady prodané věci (usnesení sp. zn. 28 Cdo 1857/2013, ze dne 13. listopadu 2013). Žalobu v části týkající se náhrady za znalecký posudek však označil za nepřipustnou, neboť výše žalované částky

nedosahovala podle tehdy platné právní úpravy limit podmiňující dovolací přezkum podle tehdejšího § 37 odst. 2 písm. a) o. s. ř. Soudní dvůr by zřejmě konstatoval, že toto rozhodnutí nebylo v souladu s účelem směrnice, neboť náklady na znalecký posudek se zpravidla pohybují v částkách nedosahujících potřebné výše, díky čemuž by spotřebitelé prakticky neměli možnost domáhat se jejich úhrady od prodávajícího. Uvedené ustanovení občanského soudního řádu bylo zrušeno s účinností od 1. ledna 2013. Nový občanský zákoník, stejně jako

v minulosti starý kodex, výslovně neupravuje režim nákladů souvisejících se zjištěním toho, která smluvní strana odpovídá za vadu. Při výkladu relevantních ustanovení je proto nutné vyplnit tuto mezeru interpretací v souladu se smyslem směrnice, jímž je docílit, aby spotřebitel dosáhl stavu v souladu se smlouvou bez značných obtíží.

Lucia Hudecová

Francie: Cour de cassation

Rozhodnutí č. 13-11.932 ze dne 30. dubna 2014

Vztah Haagské úmluvy o právu použitelném pro dopravní nehody a nařízení Řím II

V listopadu 2010 došlo na území Španělska k dopravní nehodě francouzského a španělského vozidla. Na palubě francouzského vozidla byla zraněna žena, která žalovala ve Francii řidičku toho samého automobilu o náhradu škody (obě ženy byly Francouzky). Soudy nižšího stupně shodně dospěly k závěru, že podle nařízení č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) se bude na případ aplikovat francouzské právo. Odvolací soud přitom zdůraznil, že v souladu s čl. 28 odst. 2 se nařízení Řím II použije přednostně před Haagskou úmluvou o právu použitelném pro dopravní nehody, kterou ratifikovaly jak Francie, tak Španělsko, členské státy Evropské unie.

Nejvyšší soud se však s daným výkladem neztotožnil, když konstatoval, že Haagská úmluva o právu použitelném pro dopravní nehody nebyla uzavřena výlučně mezi Francií a Španělskem, ale i se třetími státy. Nařízení Řím II se tak v tomto případě přednostně nepoužije a neovlivní použitelnost Haagské úmluvy ve sporu mezi dvěma účastnicemi dopravní nehody. Francouzský Nejvyšší soud tak zohlednil zřejmý rozdíl mezi odst. 1 čl. 28, který směřuje na multilaterální smlouvy, a odst. 2, který dopadá na bilaterální smlouvy mezi členskými státy.

Alžbeta Kondelová

Velká Británie: The Supreme Court

Rozhodnutí Nejvyššího soudu [2014] UKSC 29 ze dne 15. května 2014

Výklad pojmu „právo péče o dítě“ v kontextu mezinárodních únosů dětí

Britský Nejvyšší soud se ve věci „K“ zabýval problematikou výkladu pojmu „právo péče o dítě“ ve smyslu čl. 3 Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí (dále „Haagská úmluva“) a nařízení č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti („nařízení Brusel II bis“). Z Haagské úmluvy plyne, že přemístění nebo zadržení dítěte je protiprávní, pokud bylo porušeno právo péče o dítě. Předmětem posouzení přitom bylo, zda

musí být právo péče o dítě právně uznané a vykonatelné, nebo zahrnuje i neformální práva („inchoate rights“, tedy neúplná, teprve vznikající práva).

Případ se týkal chlapce „K“ narozeného v březnu 2005, který vyrůstal až do jeho přemístění matkou v březnu 2012 s prarodiči v Litvě. Není zcela zřejmé, jakou roli matka zastávala první rok po narození syna, je však prokázáno, že v roce 2006 odcestovala do Severního Irsku s partnerem a syna ponechala v péči

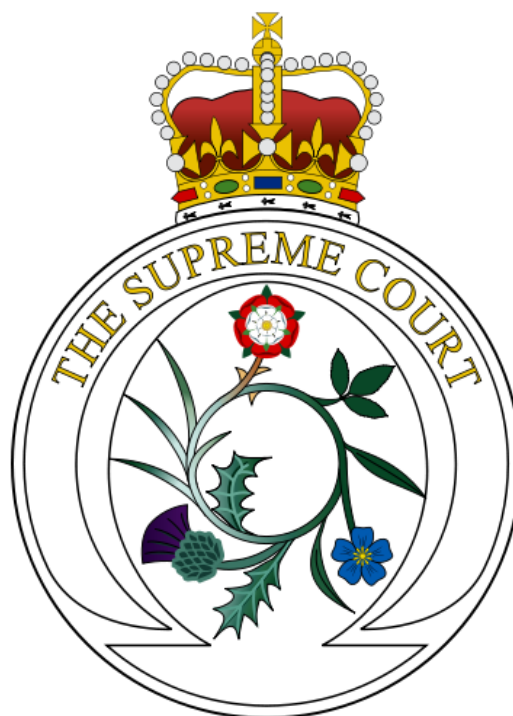
prarodičů. V roce 2007 byl chlapec soudním příkazem svěřen do dočasné péče prarodičů, tento příkaz ale nechala matka v únoru 2012 zrušit, neboť chtěla chlapce získat zpátky do své péče. Od právníka přitom získala informaci, že řízení o péči by bylo finančně náročné a zdlouhavé, chlapce proto násilím odebrala své matce na ulici v momentě, kdy se v jejím doprovodu vracel ze školy a okamžitě s ním odcestovala automobilem do Severního Irsku. Prarodiče v únoru 2013 požádali o navrácení dítěte.

Nejvyšší soud většinou rozhodl, že babička měla právo péče o chlapce, přemístění z Litvy tak bylo protiprávní a nařídil navrácení dítěte. Matce dal však možnost do 21 dní předložit námitky ve smyslu čl. 13 Úmluvy, přičemž výkon rozhodnutí bude do doby rozhodnutí o případných námitkách pozastaven. Nejvyšší soud zdůraznil, že pojem „právo péče o dítě“ musí být vykládán autonomně. Stanovil také, že musí být důsledně rozlišováno mezi „právem péče o dítě“ a „právem styku s dítětem“. Vznikající (neformální) práva péče o dítě by přitom měla být ve smyslu Úmluvy uznávána za předpokladu, že: a) osoby uplatňující práva mají zodpovědnost, tedy práva a povinnosti v primární péči o dítě; b) nesmí tuto zodpovědnost sdílet s osobou, jež má zákonem uznané oprávnění určit, kde bude dítě žít a jakým způsobem bude vychovááno; c) rodiče museli buďto dítě opustit, nebo na fakticky pečující osoby delegovat právo péče o dítě; d) v místě pobytu dítěte musí mít tyto osoby právně nebo úředně uznané své postavení (kupříkladu vyplácení příspěvku na péči o dítě); e) musí existovat přesvědčení, že v případě soudního řešení by byl v daném čase zachován status quo. Soud přitom konstatoval, že takové podmínky jsou v souladu s účelem Haagské úmluvy: chrání totiž dítě před škodlivými důsledky protiprávního přemístění a umožňují ponechat rozhodnutí o dlouhodobé budoucnosti dítěte soudům jeho obvyklého pobytu.

Nejvyšší soud konstatoval, že výše uvedené podmínky byly v projednávaném případě splněny: prarodiče dlouhodobě o chlapce pečovali, přičemž toto oprávnění jim bylo svěřeno matkou a většinu času bylo i úředně uznáno. I když v únoru 2012 nechala matka příkaz o dočasné péči zrušit, úřady nařídily pravidelné setkávání chlapce s matkou, nikoliv okamžitou změnu práva péče o dítě. Je tak zřejmé, že v daném čase považovaly za nejvhodnější to, aby dítě zůstalo žít s prarodiči. Nejvyšší soud tedy uzavřel, že babička měla „právo péče o dítě“ ve smyslu Haagské úmluvy

a nařízení Brusel II bis, a že přemístění dítěte ze země bez jejího souhlasu bylo protiprávní. Vzhledem k citlivosti problematiky i vzhledem k prohlášení babičky, že jestli je to v nejlepším zájmu dítěte, uspokojí se s právem na styk s dítětem, umožnil soud matce vznést námitku vůči nařízenému navrácení dítěte ve smyslu čl. 13 Haagské úmluvy.

Odlišné stanovisko k věci zaujal soudce Wilson, který poukázal zejména na skutečnost, že dočasné právo péče o dítě bylo ukončeno matčiným návratem (a zrušením příkazu), prarodičům tak žádná práva ve smyslu Haagské úmluvy nenáležela.

Britský Nejvyšší soud se tak zabýval nesmírně citlivou problematikou, řešící rozpor mezi právním vymezením péče o dítě a faktickým stavem, a to v kontextu mezinárodního únosu dítěte. Upřednostnil přitom faktický výkon péče, i když pro takový postup vymezil velice specifické podmínky. Přestože nařídil navrácení dítěte, matce ještě umožnil vznést námitky ve smyslu čl. 13 Haagské úmluvy, což je bez pochyby netradiční procesní postup (jak poukazuje ve svém odlišném stanovisku i soudce Wilson). Případ ale zajímavým způsobem doplňuje výklad pojmu „právo péče o dítě“ a to ve specifickém kontextu Haagské úmluvy (respektive nařízení Brusel II bis).

Alžbeta Kondelová

Judikatura Soudního dvora Evropské unie

Autorskoprávní ochrana před Soudním dvorem: další upřesnění místa vzniku škody při přeshraničním porušení autorských práv (Hi Hotel) a konec stahování děl z nelegálních internetových zdrojů (ACI Adam)?

C-387/12 Hi Hotel HCF proti Uwemu Spoeringovi, rozsudek Soudního dvora ze dne 3. dubna 2014.

V rozsudku Hi Hotel se Soudní dvůr věnuje definici místa vzniku škody pro účely určení soudů příslušných ve sporech s více původci protiprávního jednání.

Základem předběžné otázky byl spor mezi fotografem, panem Uwem Spoeringem, který pro společnost Hi Hotel vyhotovil v roce 2003 několik diapozitivů zachycujících interiéry hotelu provozovaného v Nice. O pět let později si pan Spoering všiml v knihkupectví v Kolíně nad Rýnem ilustrované publikace německého nakladatelství, která obsahovala reprodukce jeho snímků. Proti společnosti Hi Hotel tedy podal žalobu žádaje zdržení se dalšího poskytování a rozmnožování fotografií na území Německa a žádaje náhradu vzniklé škody. Společnost Hi Hotel se bránila tvrzením, že fotografie mohla poskytnout pařížské pobočce nakladatelství, nicméně neví, zda nakladatelství poté nepředalo fotografie své německé sesterské společnosti. Spor se dostal až před německý Spolkový soud, který se zabýval otázkou, zda v případě, že berlínská pobočka nakladatelství šířila fotografie v rozporu s autorským právem, lze určit mezinárodní příslušnost německých soudů v souladu s čl. 5 odst. 3 nařízení 44/2001 (Brusel I).

Článek 5 odst. 3 nařízení Brusel I stanoví, že osoba s domicilem na území členského státu může být ve věcech deliktů a kvazideliktů odpovědnosti žalována u soudů toho členského státu, kde došlo (nebo může dojít) ke škodné události. Situace v projednávané věci byla následující:

- a) k protiprávnímu jednání došlo v Německu,
- b) toto protiprávní jednání spočívalo v účasti na jiném protiprávním jednání ve Francii,
- c) otázka Spolkového soudu tedy zní, zda lze za takových okolností tvrdit, že ke škodné události došlo v Německu.

Jinými slovy, předběžná otázka směřuje k ověření, zda v případě více (údajných) původců tvrzené škody na autorských právech lze podle čl. 5 odst. 3 založit příslušnost soudu u jednoho z původců, který ale nejednal v obvodu soudu rozhodujícího o žalobě. Soudní dvůr předně zopakoval, že výklad pojmu „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ se vztahuje jak k místu, kde došlo k újmě, tak k místu příčinné události (srov. rozsudek Melzer[1]). Smyslem článku 5 odst. 3 je přitom identifikovat co nejužší vztah mezi sporem a rozhodujícím soudem. Založení příslušnosti soudu je tak odůvodněno řádným výkonem spravedlnosti a užitečné organizace řízení; zjednodušeně lze říci, že směřuje k určení příslušného soudu, u něhož lze identifikovat přítomnost úzké vazby a který má objektivně nejlepší předpoklady pro posouzení vzniklé odpovědnosti žalovaného (srov. odst. 27-29).

Soudní dvůr již dříve dovedl, že místo příčinné souvislosti nemůže založit příslušnost soudu v případě, kdy škoda vznikla jednáním vícero původců a žaloba směřuje pouze vůči jednomu z nich, který nejednal v obvodu daného soudu. Nicméně, příslušnost lze určit podle místa vzniku újmy. Majetková autorská práva, jichž se žalobce domáhal, se týkala rozmnožování, šíření a vystavení fotografií, tedy práv, která jsou chráněna i ve státě soudu, jehož příslušnost má být založena (srov. rozsudek Pinckney[2]), jelikož ochrana těchto práv plyne ze směrnice EP a Rady 2001/29/ES. Soudní dvůr proto uzavřel, že k újmě může dojít možností obstarat si reprodukci díla chráněného autorskými právy v knihkupectví, které se nachází v obvodu soudu, u něhož byla podána žaloba. Nicméně, v souladu s předchozí judikaturou je německý soud příslušný k projednání pouze v rozsahu, v jakém byla škoda způsobena v Spolkové republice Německo. Soudní dvůr tedy na předběžnou otázku odpověděl v tom smyslu, že „v případě více údajných původců tvrzené škody způsobené na majetkových autorských právech chráněných v členském státě, ve kterém se nachází soud rozhodující o žalobě, toto ustanovení neumožňuje založit na základě místa

příčinné události škody příslušnost soudu, v jehož obvodě ten z údajných původců, jenž je žalován, nejednal, ale umožňuje žalovat příslušnost tohoto soudu na základě místa, kde tvrzená škoda vznikla, za podmínky, že tato škoda může nastat v obvodu soudu rozhodujícího o žalobě. V posledně uvedeném případě je tento soud příslušný pouze k rozhodnutí o škodě, která byla způsobena na území členského státu, ve kterém se uvedený soud nachází.“

C-435/12 ACI Adam BV

Jinému aspektu autorskoprávní ochrany se Soudní dvůr věnoval ve věci C-435/12 ACI Adam BV. Společnost ACI Adam byla jedním z dovozců a výrobců nenahraných nosičů dat (disky CD, CD-R). Podle nizozemského zákona o právu autorském měly povinnost hradit nadaci ThuisKopie (nadace pověřena výběrem a rozdělováním poplatků za soukromé rozmnožování) poplatek za soukromé rozmnožování, jehož výše byla určena nadací SONT (poplatek se de facto promítá navýšením ceny prodeje notebooků, tabletů, smartphonů, MP3 přehrávačů apod. zařízení). Nadace SONT měla zákonnou povinnost zohlednit při stanovení výše poplatku i škodu vzniklou v důsledku rozmnoženin pořízených z neoprávněného zdroje. Společnost ACI Adam se domnívala, že zohlednění této škody je neoprávněné a podala proti nadacím žalobu. Předkládací soud se na Soudní dvůr obrátil s žádostí o výklad směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva, resp. jejího článku 5 odst. 2, který upravuje výjimku a omezení výlučného práva autora na rozmnožování pro soukromé, nekomerční užití a účely pro případ, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu. Podle ACI Adam upravuje čl. 5 odst. 2 pouze spravedlivou odměnu za rozmnoženiny získané z oprávněného zdroje. Nizozemský soud se tedy Soudního dvora ptal, zda zmíněný článek odlišuje situace, kdy je rozmnoženina pro soukromé užití pořízená z oprávněného nebo neoprávněného zdroje.

Závěr Soudního dvora je zde jednoznačný: čl. 5 odst. 2 se nevztahuje na rozmnoženiny z neoprávněných zdrojů. Článek je nutno vykládat restriktivně, rozsah výjimek stanovených samotným článkem mohou členské státy dokonce ještě zúžit. Jelikož článek upravuje pouze výjimku z výlučného práva autora na rozmnožování jeho díla pro soukromé užití a nekomerční účely, a výslovně nezmiňuje oprávněnost či neoprávněnost zdroje, restriktivní výklad vyžaduje, aby článek nestanovoval majitelům autorských práv další povin-

nost strpět porušování svých práv nad rámec výslovně stanoveného omezení. Nicméně, co se týče stanovení spravedlivé odměny majitelům autorských práv, její úprava měla směřovat k dosažení rovnováhy mezi ochranou práv a zájmů autorů a uživatelů předmětů ochrany. Stanovení odměny se promítá do nastavení ceny nosičů umožňujících vyhotovování rozmnoženin. Nizozemská úprava však tuto rovnováhu nerespektuje, protože zahrnutím odměny za rozmnoženiny z neoprávněného zdroje vlastně nepřímou penalizuje všechny uživatele. Podle Soudního dvora je proto čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 nutno vykládat takovým způsobem, že „brání takovým vnitrostátním právním předpisům, (...) které situaci, kdy zdroj, z něhož je rozmnoženina pro soukromé užití pořízena, je oprávněný, neodlišují od situace, kdy je tento zdroj neoprávněný.“

Obiter rozsudku nicméně přináší řadu dalších důležitých důsledků pro autorskoprávní ochranu. Soudní dvůr totiž na několika místech (srov. zejména odst. 35-39) konstatuje, že nelze tolerovat vnitrostátní právní předpisy, které nečiní rozdíly mezi soukromými rozmnoženinami pořízenými z oprávněných a neoprávněných zdrojů, jelikož by vedly k závažnému poškození vnitřního trhu. Podpora šíření kultury nesmí být podle Soudního dvora dosažena za cenu obětování ochrany práv nebo tolerování nedovolené distribuce padělků či nedovolených napodobenin kulturních děl. Co z toho plyne pro vnitrostátní autorskoprávní zákoníky? Nizozemsko například v reakci na rozsudek okamžitě zakázalo neoprávněné stahování a jiné rozmnožování chráněných děl [3]. Rozsudek totiž ve své podstatě říká, že jakékoliv rozmnožování a stahování nelegálního materiálu, i pro osobní účely, je porušením práva EU. Dotaženo do důsledků tak rozsudek mění nazírání na jednání statisíců koncových uživatelů, kteří (doposud v řadě států v souladu s právní úpravou) stahují filmy, knižní a zvuková díla bezplatně z různých internetových serverů – byť pro vlastní použití, ale s jasným vědomím, že čerpají z nelegálního zdroje. Soudní dvůr i takovéto pořízení vlastní kopie díla označuje za neoprávněné a právní úpravu států, které jej povolují, za rozpornou s právem EU. Je pravděpodobné, že eventuelní kroky, které státy postupně podniknou, se budou vztahovat na přísnější postih vůči provozovatelům internetových úložišť, než na koncové uživatele. Řada otázek spojených s novými elektronickými technologiemi přitom zůstává otevřená – zda rozsudek reguluje i online sledování děl na internetových stránkách a datových internetových úložištích, při nichž

dochází k automatickému vytváření fragmentované kopie děl ve vyrovnávací paměti (resp. přímo na disku zařízení).

Katarína Šipulová

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2013 ve věci C-8/11 Melzer.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2013 ve věci

C-170/12 Pinckney.

[3] West, Travis: Response to Ruling by European Court of Justice: Netherlands Bans Unauthorized Downloading of Copyrighted Material. <http://jolt.law.harvard.edu/digest/copyright/in-response-to-ruling-by-european-court-of-justice-netherlands-bans-unauthorized-downloading-of-copyrighted-material>

Ochrana osobních údajů a elektronické technologie

C-131/12 Google Spain SL a Google Inc: odpovědnost webových prohlížečů za zpracování osobních dat

Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. května 2014 ve věci C-131/12 Google Spain SL, Google Inc. proti Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González, řízení o předběžné otázce Audiencia Nacional.

Elektronické technologie nedělaly Soudnímu dvoru vrásky na čele pouze v souvislosti s ochranou autorských práv, ale také v oblasti ochrany práv osobnostních. Květnové rozhodnutí C-131/12 rozčeřilo pokojné akademické vody otázkou, zda tzv. právo být zapomenut patří do unijní ochrany základních osobnostních práv.

Základem sporu se stala stížnost pana Costeju Gonzáleze. Vysoko nákladový katalánský deník La Vanguardia uveřejnil v lednu a březnu 1998 článek, v němž se objevilo jméno pana Gonzáleze v souvislosti s dražbou nemovitostí, jež mu byly zabaveny v důsledku dluhů na sociálním zabezpečení. V roce 2010 bylo nadále možné předmětné stránky dohledat po zadání jména pana Gonzáleze do internetového prohlížeče Google. Stěžovatel se proto domáhal, aby oběma společnostem bylo uloženo odstranit nebo změnit uvedené stránky tak, aby respektovaly ochranu jeho osobních údajů. Španělský úřad pro ochranu osobních údajů vyhověl panu Gonzálezovi v rozsahu, v jakém jeho stížnost směřovala vůči společnostem Google a Google Spain, jelikož měl za to, že provozovatelé vyhledávačů podléhají právní úpravě v oblasti ochrany údajů, zatímco deník konal v souladu s nařízením ministerstva práce. Společnosti Google Spain a Google Inc. podaly k Audiencia Nacional dvě žaloby proti rozhodnutí, ten následně přerušil řízení a soudního dvora se dotázal, na povinnosti vyhledávačů plynoucí ze směrnice 95/46 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

První okruh otázek směřoval na to, zda činnost vyhledávače jako poskytovatele obsahu, která spočívá ve vyhledávání zveřejněných informací, jejich indexování a dočasném ukládání a poskytování internetovým spotřebitelům v jistém preferenčním pořadí, musí být kvalifikována jako *zpracování osobních údajů* ve smyslu uvedené směrnice, pokud tyto informace obsahují osobní údaje. Z dosavadní judikatury nesporně plyne, že uvedení osobních údajů na internetové stránce je obecně zpracováním ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice. Dotčený případ se nicméně týkal poněkud jiné roviny uveřejňování informací. Internetový prohlížeč Google na základě neustálého a systematického prohlížení obsahu internetových stránek shromažďuje vyhledávané údaje, zaznamenává a indexuje je tak, aby je mohl uspořádat a zpřístupnit uživatelům podle relevance hledání. Mezi takto zaznamenanými údaji se nepochybně nacházejí také osobní údaje ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 95/46. Podle Soudního dvora tak provozovatel vyhledávače musí být považován za správce odpovědného za zpracování osobních údajů ve smyslu směrnice, byť se zpracování osobních údajů, které provádí, odlišuje od zpracování prováděného vydavatelem webových stránek. Systematické vyhledávání a tvorba indexovaných seznamů výsledků přesto může vést k možnosti dohledat a vytvořit si relativně podrobný profil osoby.

Soudní dvůr se v rozsudku zabývá řadou technických aspektů internetového vyhledávání, co je však důležité, dospívá konečně k závěru, že internetové vyhledávače nesou odpovědnost za zpracování dat (jsou tedy správci ve smyslu směrnice), které probíhá na území členského státu, kde má provozovatel prohlížeče zřízenou pobočku nebo dceřinou společnost. Směrnice 95/46 stanovuje osobám právo na opravu, výmaz nebo blokování soukromých údajů. Pokud tedy osoby v souladu se směrnicí a v souladu se základními právy zaručenými v Listině základních práv EU (čl. 7 respektování soukromého a rodinného života a čl. 8 ochrana osobních údajů) mají právo požadovat, aby citlivé osobní informace nebyly poskytovány široké veřejnos-

ti, provozovatelé internetových prohlížečů mají povinnost zaručit vymazání těchto informací ze zobrazených seznamů výsledků vyhledávání na základě jména osoby, a to dokonce i tehdy, pokud originální zdrojové stránky předmětné informace ze svého obsahu ještě neodstranily. Jak konstatovala řada odborných komentářů – Soudní dvůr tedy jednotlivcům přiznal „právo být zapomenut“, přičemž shledal, že toto osobní právo musí převážet nejen nad hospodářskými zájmy provozovatele vyhledávače, ale také nad širokým zájmem veřejnosti účinně nalézt hledanou informaci.

C-293/12 Digital Rights Ireland – zrušení směrnice o uchovávání dat pro rozpor s ochranou soukromí

Rozsudek Soudního dvora ve věci C-293/12 Digital Rights Ireland Ltd proti Minister for Communications, Marine and Natural Resources, Minister for Justice, Equality and Law Reform, Commissioner of the Garda Síochána, Irsku, The Attorney General, ze dne 8. dubna 2014.

Články 7 a 8 Listiny základních práv se staly zdrojem ještě jednoho bedlivě sledovaného rozsudku Soudního dvora, který posuzoval současné technologické postupy zpracovávání a ukládání osobních údajů. Předmětem řízení byla otázka platnosti směrnice EP a Rady 2006/24/ES o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (dále „retenční směrnice“). Předběžná otázka vzešla ze žalob několika společností proti vnitrostátní právní úpravě, která stanovovala (v souladu se zmíněnou směrnicí) poskytovatelům telekomunikací povinnost shromažďovat údaje o elektronických komunikacích svých zákazníků (tzv. metadata).

Retenční směrnice stanovuje členským státům povinnost uchovávat údaje potřebné k identifikaci zdroje a adresáta a typu sdělení, času a doby trvání komunikace, nebo polohy mobilního komunikačního zařízení. Jak plyne z jejího samotného odůvodnění, úprava uchovávání údajů byla ovlivněna politickou snahou o zajištění národní bezpečnosti a odhalování a předcházení trestným činům, zejména terorismu. Z takto uchovávaných údajů lze získat velmi přesné závěry o soukromém životě osob, čímž jednoznačně dochází k zásahu do práv zakotvených v člincích 7 a 8 Listiny (jak zdůrazňuje Soudní dvůr, není přitom rozhodné, zda jsou uchovávány údaje citlivé povahy a zda dotčené osoby utrpěly jejich uchováním nepříznivé

následky, srov. odst. 33). Odůvodnění rozsudku Soudního dvora je vesměs postaveno na období testu proporcionality, jak jej upravuje článek 52 Listiny, který za ospravedlnitelný zásah do chráněných základních práv považuje omezení, které je stanoveno zákonem, respektuje podstatu chráněných práv a dodržuje zásadu proporcionality – tedy je nezbytné a odpovídá cílům obecného zájmu Unie a ochrany práv a svobod druhých osob. Podle Soudního dvora je zřejmé, že uchovávání údajů nastavené směrnicí nezasahuje do podstaty základního práva na ochranu osobních údajů ani práva na ochranu soukromého života; směrnice totiž neumožňuje seznámení se s obsahem elektronických sdělení a státům ukládá přijmout opatření k ochraně osobních údajů. Rovněž druhé kritérium, sledování obecného zájmu, pokládal Soudní dvůr za splněné a odůvodněné: již dříve shledal, že boj proti mezinárodnímu terorismu a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti je cílem obecného zájmu Unie. Podle Soudního dvora nicméně směrnice nedokázala naplnit poslední kritérium testu oprávněnosti podle čl. 52, a to kritérium přiměřenosti. V souladu s předchozí judikaturou (srov. odst. 46) Soudní dvůr připomněl, že zásada proporcionality požaduje od unijních aktů sledování legitimního cíle, přiměřenost a nezbytnost. Ač je uchovávání údajů způsobilé dosáhnout legitimního cíle, nejde o zásah nezbytný. Soudní dvůr totiž upozornil, že směrnice 2006/24 dopadá nejen na osoby nacházející se – byť nepřímou – v situaci, která může vést k trestnímu stíhání, ale na všechny osoby obecně, tedy i na osoby, u nichž neexistuje důvod domnívat se, že by jejich chování mohlo být nepřímou nebo vzdáleně souviset se závažnou trestnou činností. Soudnímu dvoru dále překáželo, že retenční směrnice nevyžaduje žádnou souvislost mezi uchovávanými údaji o ohrožení veřejné bezpečnosti a neposkytuje dostatečné procesní záruky v nakládání s uchovávanými údaji (například v podobě omezení počtu osob s oprávněním k přístupu a využívání uchovávaných údajů). Jinými slovy, podle Soudního dvora je rozsah působnosti retenční směrnice neodůvodněně široký a není v souladu s právy garantovanými Listinou. Soudní dvůr proto rozhodl, že je retenční směrnice neplatná. Zajímavým důsledkem celého řízení je osud národních transpozičních předpisů, který ještě není zcela jasný a lze také očekávat, že se k nim budou dále vyjadřovat jednotlivé ústavní soudy [1].

Katarína Šipulová

[1] Blíže k problematice osudu transpozičních vnitrostátních předpisů srov. Vikarská, Z.: Domino-efekt zrušené směrnice? *Jiné právo*, 16. května 2014, <http://jinepravo.blogspot.cz/2014/05/zuzana-vikarska-domino-efekt-zrusenej.html>.

C-356/12 Glatzel: k rozdílu mezi „právem“ a „zásadou“ ve smyslu Listiny

Věc C-356/12 – *rozsudek Soudního dvora (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce) ze dne 22. května 2014 v řízení Wolfgang Glatzel proti Freistaat Bayern*

Výkladu Listiny základních práv EU se Soudní dvůr věnoval i v případě *Glatzel*, kde se vyjádřil k problematice rozdílu mezi „právem“ a „zásadami“, respektive k výkladu čl. 51 odst. 1 a čl. 52 odst. 5. Učinil tak v řízení o předběžné otázce, týkající se souladu přílohy směrnice EP a Rady č. 2006/126/ES o řídicích průkazech s články 20, 21 a 26 Listiny. Konkrétně se jednalo o kompatibilitu požadavku na minimální zrakovou ostrost horšího oka pro udělení oprávnění řídit vozidla skupiny C1 a C1E v situaci, kdy má osoba binokulární vidění a normální rozsah zorného pole v obou očích. Předkládající soud totiž v neumožnění jakékoliv výjimky z hodnot stanovených přílohou směrnice spatřoval porušení zásady rovnosti před zákonem, zákazu diskriminace a porušení článku 26, který se týká začlenění osob se zdravotním postižením.

Zdroj: curia.europa.eu

G. Fessy © CJUE

Soudní dvůr se podrobně vypořádal s posouzením kompatibility požadavku směrnice s článkem 21 Listiny, který zakazuje diskriminaci osob se zdravotním postižením. Zkoumal přitom proporcionalitu, nezbytnost minimálních požadavků na zrak řidičů a případnou nepřiměřenost zátěže danou zákazem, konstatoval však, že unijní zákonodárce při poměrování jednotlivých zájmů neselhal a platnost předmětného ustanovení přílohy tak z hlediska článku 21 Listiny dotčena není. Ke stejnému závěru dospěl i ve vztahu k souladu se zásadou rovnosti před zákonem. Z hlediska interpretace Listiny je ale mnohem zajímavější poměrně stručné posouzení souladu směrnice s článkem 26, který stanovuje, že Unie uznává a respektuje právo osob se zdravotním postižením na opatření, jež je začlenění do společnosti a zajistí účast na životě společnosti. Soudní dvůr totiž s článkem 26 pracuje jako s ustanovením obsahujícím zásadu, nikoliv „právo“, a explicitně zmiňuje, že jeho uplatnění je přípustné při výkladu a přezkumu legality unijních legislativních aktů, které danou zásadu provádí – tedy v kontextu čl. 52 odst. 5 Listiny. Vzhledem k tomu, že směrnice článek 26 provádí, uplatní se toto ustanovení i v projednávané věci. Zdůrazňuje však, že Listina sice vyžaduje, aby Unie respektovala právo osob se zdravotním postižením na integrační proces, „*zásada zakotvená v tomto článku ale naproti tomu neznamená, že je unijní zákonodárce povinen přijmout to či ono konkrétní opatření*“. Daný článek tedy nemůže sám o sobě jednotlivcům přiznat subjektivní právo jako takové – musí být upřesněn ustanoveními unijního nebo vnitrostátního práva. Je to vůbec poprvé, co se Soudní dvůr explicitně vyjadřuje k ustanovením čl. 51 odst. 1 a čl. 52 odst. 5 a odlišuje zásady obsažené v Listině, od práv [1]. Uvádí přitom, že zásada obsažená v článku 26 se sice v projednávaném případě uplatní, z článku ale nelze dovodit subjektivní práva. Soudní dvůr tedy uvádí příklad zásady, neposkytuje však mnoho vodítek pro obecnější rozlišení práv a zásad, ani pro konkrétnější podobu soudního přezkumu v intencích zásad. Lze tak předpokládat, že k problematice rozdílného přístupu k právům a zásadám obsaženým v Listině se Soudní dvůr ještě vyjádří.

Alžbeta Kondelová

[1] Viz Krommendijk, J.: *The sudden emergence of Charter principles in the Glatzel judgment of the CJEU*. Eutopialaw, 11. června 2014, <http://eutopialaw.com/2014/06/11/the-sudden-emergence-of-charter-principles-in-the-glatzel-judgment-of-the-cjeu/>

C-26/13 Kásler: Spotřebitelský úvěr v cizí měně

Věc C-26/13 – rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 30. dubna 2014 v řízení Árpád Kásler, Hajnalka Káslerová proti OTP Jelzálóbank Zrt, o předběžné otázce podané Kúria (Maďarsko)

Případ se týkal výkladu čl. 4 odst. 2 směrnice Rady č. 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „směrnice 93/13“), a to v souvislosti se smlouvou o spotřebitelském úvěru vyjádřeném v cizí měně, švýcarském franku. Spotřebitelé, dlužníci, uzavřeli s maďarskou bankou smlouvu o hypotečním úvěru vyjádřeném v cizí měně a zajištěném zástavním právem k nemovitosti (dále jen „úvěrová smlouva“). Strany si v úvěrové smlouvě mimo jiné dohodly, že výše úvěru v cizí měně bude stanovena podle nákupního kurzu cizí měny v den uvolnění peněžních prostředků, a že výši dlužné měsíční splátky stanoví věřitel v maďarských forintech podle prodejního kurzu cizí měny v den přecházející dni splatnosti. Dlužníci se dovolávali zneužívajícího charakteru posledně uvedeného ustanovení, přičemž soudy nižších stupňů jim daly za pravdu. V rámci řízení o kasačním opravném prostředku položila maďarská Kúria Soudnímu dvoru tři předběžné otázky.

První otázkou se ptala na výklad čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, a sice zda v případě úvěru vyjádřeného v cizí měně, ale uvolněného a spláceného v měně tuzemské, může být smluvní klauzule vztahující se ke směnnému kurzu, která nebyla individuálně sjednána, součástí pojmu „definice hlavního předmětu smlouvy“. V případě, že nikoliv, zda rozdíl mezi nákupním a prodejním kurzem cizí měny představuje odměnu, jejíž přiměřenost ve vztahu k poskytnuté službě nemůže být přezkoumána pro účely posouzení její zneužívající povahy. Poslední část otázky se týkala relevance toho, zda mezi finanční institucí a spotřebitelem byla uskutečněna směnná transakce. Soudní dvůr uvedl, že vzhledem k zásadě nerovného postavení spotřebitele může být každá smluvní klauzule, která nebyla individuálně sjednána, přezkoumána za účelem posouzení zneužívajícího charakteru. Článek 4 odst. 2 stanovuje výjimku z tohoto pravidla, a sice že „posouzení nepřiměřené povahy podmínek se netýká ani definice hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti ceny a odměny [...], pokud jsou tyto podmínky sepsány jasným a srozumitelným jazykem“. Tato výjimka musí být vykládána restriktivním způsobem. Za smluvní klauzule spadající pod pojem hlavní předmět smlouvy se považují ty,

kteří stanovují hlavní plnění smlouvy a nemají doplňkový charakter. V dané věci však posouzení, zda klauzule určující směnný kurz měsíčních splátek představuje podstatný prvek plnění dlužníka, přísluší vnitrostátnímu soudu, a to s ohledem na obecnou systematicku a ustanovení úvěrové smlouvy, jakož i její věcné a právní souvislosti. Dále Soud konstatoval, že jelikož věřitel neposkytl dlužníkům jakoukoliv směnnou službu, přiměřenost odměny zakotvená v napadené klauzuli může být přezkoumána ve smyslu výjimky v čl. 4 odst. 2 směrnice.

Druhá otázka směřovala na to, zda postačuje, pokud jsou klauzule pro spotřebitele jasné a srozumitelné z gramatického hlediska, nebo zda mu mají být jasné a srozumitelné i hospodářské důvody použití smluvní klauzule a její souvislost s ostatními smluvními klauzulemi. Požadavek transparentnosti je kromě článku 4 obsažen i v článku 5 směrnice, přičemž Soud konstatoval, že jej nelze omezit na formální a gramatické hledisko, ale je nutné ho vykládat široce. Posouzení jasnosti a srozumitelnosti dotčené klauzule opět přísluší vnitrostátnímu soudu, který zhodnotí, zda úvěrová smlouva uvádí transparentním způsobem důvod a způsob převodu cizí měny, jakož i vztah mezi tímto mechanismem a mechanismem stanoveným jinými klauzulemi týkajícími se uvolnění úvěru tak, aby spotřebitel mohl na základě jasných a srozumitelných kritérií předvídat ekonomické důsledky, které z toho pro něj plynou. Přihlédne i k okolnostem, jakými jsou reklama a informace poskytnuté v rámci sjednávání smlouvy, a zda se na základě nich běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel mohl dovédt, že existuje rozdíl mezi prodejním a nákupním kurzem cizí měny, a vyhodnotit pro něj vyplývající ekonomické důsledky.

Poslední otázka se týkala možnosti vnitrostátního soudu napravit zneužívající smluvní klauzuli, pokud smlouva nemůže po zrušení uvedené klauzule nadále existovat, a nahradit tuto klauzuli dispozitivní normou vnitrostátní úpravy. Soud uvedl, že směrnice brání tomu, aby vnitrostátní soud mohl měnit obsah zneužívajících smluvních klauzulí [1]. Nebrání však tomu, aby vnitrostátní soud zrušil zneužívající klauzuli a nahradil ji dispozitivním ustanovením vnitrostátního práva. Smlouva tak bude nadále existovat a zůstane pro strany závazná, což je odůvodněno účelem směrnice. V opačném případě, tedy pokud by došlo ke zrušení smlouvy, by mohl být spotřebitel vystaven nepřízni-

vým důsledkům, například povinnosti splatit zbývající dlužnou částku úvěru, a naopak věřitel by nebyl odrazen od vkládání takových klauzulí do smluv.

V České republice lze čerpat hypoteční úvěr kromě naší měny především v amerických dolarech, euru nebo právě ve švýcarských francích. Takový úvěr může být výhodný, pokud si dlužník vypůjčí prostředky v zemi s nízkými úrokovými sazbami, a používá je v zemi se sazbami vyššími. Naproti tomu však dlužník zároveň podstupuje značné riziko závislé na vývoji úrokových sazeb, které neumí nikdo s jistotou předpovídat, zejména na tak dlouhé období jako je obdo-

bí, během kterého se obvykle hypoteční úvěr splácí.

O reálnosti rizika svědčí mnoho případů z Maďarska nebo Polska, kde se v důsledku změn úrokových sazeb zvýšila výše měsíčních splátek dlužníků někdy i o polovinu nebo téměř na dvojnásobek. V České republice k podobným problémům nedocházelo, protože naše úrokové sazby patří k nejnižším v Evropě.

Lucia Hudecová

[1] Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. června 2012, ve věci C-618/10, Banco Español de Crédito proti Joaquín Calderón Camino

C-280/13 Barclays Bank: Omezení působnosti směrnice 93/13

Věc C-280/13 – rozsudek Soudního dvora (šestého senátu) ze dne 30. dubna 2014 v řízení Barclays Bank SA proti Saře Sánchez Garcíe a Alexandru Chacón Barrerovi, o předběžné otázce podané Juzgado de Primera Instancia n°4 de Palma de Mallorca (Španělsko)

Problematiky hypoték se skutkově dotýká i další rozsudek Soudního dvora, tentokrát z pohledu výkonu rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou.

Dlužníci uzavřeli s bankou smlouvu o úvěru, který zajistili hypotékou na nemovitost, a dále se dohodli na neomezené osobní odpovědnosti dlužníků za splacení úvěru. Poté, co dlužníci přestali splácet úvěr, podala banka návrh na uspokojení své pohledávky z hypotečního zajištění k soudu, jenž posléze nařídil exekuci. Na dražbu se nedostavil žádný dražitel, a tak byl v souladu s vnitrostátním právem udělen příklep věřiteli za 50 % odhadní ceny nemovitosti. Poté bylo na návrh banky povoleno pokračování ve výkonu rozhodnutí k vymožení zbylé části pohledávky. Dlužníci namítali, že pohledávku je vzhledem k oceňovacímu posudku na nemovitost, znějícímu na vyšší cenu než vydraženou, potřeba považovat za splacenou, že do-

šlo ke zneužití práva a k bezdůvodnému obohacení.

Předkládací soud položil Soudnímu dvoru čtyři otázky, v nichž šlo zejména o vyjasnění toho, zda je vnitrostátní úprava stanovující, že věřitel z hypotečního úvěru může pokračovat ve výkonu rozhodnutí ohledně nesplacené části pohledávky navzdory tomu, že mu byl udělen příklep k nemovitosti zatížené hypotékou za 50 % této ceny, ale jejíž odhadní cena překračuje celkovou výši úvěru zajištěného hypotékou, v souladu se směrnicí Rady č. 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „směrnice 93/13“). Soudní dvůr předně zrekapituloval závěry vyplývající z judikatury ohledně nerovného postavení spotřebitele vůči prodávajícímu. Předkládající soud však nepoukázal na žádnou smluvní klauzuli, která by mohla mít zneužívající povahu. Všechny otázky se týkaly slučitelnosti vnitrostátních právních a správních předpisů se směrnicí 93/13, jejímž účelem je zakázat ve spotřebitelských smlouvách zneužívající klauzule, které jsou projevem nerovnováhy smluvních stran. Soudní dvůr uzavřel, že podle čl. 1 odst. 2 směrnice 93/13 jsou z její působnosti vyloučeny vnitrostátní právní a správní předpisy, neexistuje-li smluvní ustanovení pozměňující jejich obsah.

Lucia Hudecová

C-515/12 4finance: Pyramidový program

Věc C-515/12 – rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 3. dubna 2014 v řízení 4finance UAB proti Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, o předběžné otázce podané Lietuvos vyriausiosios administracinės teismas (Litva)

Rozsudek Soudního dvora se týká nekalých obchodních praktik, konkrétně podává definici pyramidového programu. K nejasnostem přispěla i rozdílná jazyková znění směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice“), Soudní dvůr proto definoval podmínky, na nichž jsou pyramidové programy založeny.

Žalobce poskytoval spotřebitelům drobné půjčky prostřednictvím smluv uzavřených na dálku, přičemž nabídl, že registrovaným členům vyplatí určitou částku za zaregistrování dalších osob. Registrační poplatek představoval minimální možnou částku, jakou lze zaplatit. Státní orgán na ochranu práv spotřebitele uložil žalobci pokutu za vytvoření zakázaného pyramidového programu. Předkládající soud se tázal, zda jsou pyramidové programy považovány za všech okolností za nekalou obchodní praktiku, pouze pokud má spotřebitel povinnost zaplatit za možnost získání odměny, která závisí především na zapojení nových spotřebitelů do programu, a nikoli na prodeji nebo spotřebě produktů, a zda má dopad na tuto kvalifikaci výše poplatku (v tomto případě měl symbolickou výši). Soud se dále ptal, zda záleží pouze na tom, že je odměna již registrovanému spotřebiteli vyplácena především za získání nových spotřebitelů do programu, a nikoli za prodej nebo spotřebu produktů, nebo je též důležitý rozsah, v němž je odměna stávajícím účastníkům za získání nových spotřebitelů financována z příspěvku nových členů.

Soudní dvůr předně zdůraznil nezbytnost jednotného použití a výkladu unijního práva s ohledem na vůli zákonodárce, jakož i cíl sledovaný aktem, a to ve světle všech jazykových verzí. Zákaz pyramidových programů je založen podle všech jazykových verzí bodu 14 přílohy I směrnice na třech podmínkách: spotřebiteli je slíbeno, že získá možnost dosáhnout hospodářský prospěch; splnění slibu záleží na vstupu dalších spotřebitelů do programu; většina příjmů financujících odměnu spotřebitelům nepochází ze skutečné hospodářské činnosti. Pokud by totiž neexistovala reálná hospodářská činnost, musel by program být založen na příspěvcích účastníků, což by vyžadovalo vstup stále většího počtu nových účastníků. Program by přestal fungovat v okamžiku, kdy by příspěvky nových členů přestaly postačovat k financování odměn stávajícím účastníkům. Soudní dvůr dále uvedl, že pro klasifikaci programu jako pyramidového není rozhodná určitá minimální výše poplatku, a postačuje, když je vyžadováno zaplacení jakékoliv částky. Soudní dvůr dále poukázal na to, že absolutní zákaz se vztahuje pouze na nejškodlivější praktiky, avšak i praktika nespádající pod případy uvedené v příloze I směrnice může být zakázána, pokud je nekalou ve smyslu článků 5 až 9 směrnice. Ve vztahu k posuzovanému případu Soudní dvůr uvedl, že prostředky na odměny stávajících členů jsou získávány z příspěvků nových členů pouze z malé části, takže pravděpodobně není splněna podmínka existence spojení mezi platbami nových členů a odměnou členů stávajících. Posouzení, zda tomu tak skutečně je, však bude příslušet vnitrostátnímu soudu. Soudní dvůr tedy uzavřel, že pyramidový program je nekalou praktikou za všech okolností, pokud vyžaduje od spotřebitele zaplacení jakékoliv částky za možnost získat odměnu, která závisí především na zapojení nových spotřebitelů do programu a nikoliv na prodeji nebo spotřebě produktů.

Lucia Hudecová

C-438/12 Weber: Předkupní právo k nemovitosti – určení příslušnosti

Sestry I. a M. Weber byly spoluvlastnice nemovitosti v Mnichově. I. Weber svědčilo předkupní právo k části nemovitosti patřící M. Weber. M. Weber prodala svou část nemovitosti společnosti Z., přičemž si vyhradila právo za určitých podmínek odstoupit od kupní smlouvy. Záhy na to uplatnila I. Weber svoje předkupní právo k části nemovitosti. Sestry uznaly účinné uplatnění předkupního práva a dohodly se, že na I. Weber bude převedeno vlastnictví části nemovitosti za tutéž cenu, jakou si sjednala M. Weber se společ-

ností Z. I. Weber zaplatila kupní cenu, M. Weber však v souladu se smlouvou, kterou uzavřela se Z., uplatnila vůči I. Weber právo odstoupit od smlouvy. Z. podala proti oběma sestrám žalobu u milánského soudu, jíž se domáhala určení, že I. Weber neuplatnila řádně své předkupní právo, jakož i určení platnosti smlouvy uzavřené s M. Weber. Následně podala I. Weber žalobu na M. Weber u mnichovského soudu a domáhala se, aby bylo M. Weber uloženo udělit souhlas k zápisu převodu vlastnictví k části nemovitosti v katastru

nemovitostí. I. Weber namítla, že právo na odstoupení od smlouvy sjednané mezi Z. a M. Weber nebylo součástí smluvních ujednání, která se na ni vztahovala. Vrchní soud v Mnichově položil Soudnímu dvoru osm předběžných otázek, týkajících se výkladu článku 22, 27, 28 a 35 nařízení Rady č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení“).

Soudní dvůr se předně vyjádřil k otázce, zda žaloba o určení toho, že předkupní právo k nemovitosti nebylo řádně uplatněno, spadá do působnosti článku 22 odst. 1 nařízení, tedy zda se jedná o výlučnou působnost v řízení, jehož předmětem jsou věcná práva k nemovitosti. Soudní dvůr připomněl, že výlučná příslušnost ve smyslu článku 22 nařízení nezahrnuje všechny žaloby týkající se věcných práv k nemovitostem, ale pouze takové, které spadají do působnosti nařízení, a zároveň směřují k určení rozsahu, obsahu, vlastnictví nebo držby nemovitosti nebo existence jiných věcných práv. Soudní dvůr tedy zkoumal, zda předkupní právo spadá do autonomního výkladu pojmu věcné právo k nemovitosti. Věcná práva mají účinky vůči všem, naproti tomu osobních práv se lze dovolávat toliko vůči povinnému. Předkupní právo k nemovitosti ve smyslu § 1094 BGB zapsané do pozemkové knihy má účinky nejenom vůči povinnému, ale i vůči třetím osobám. Pokud vlastník zatížené věci uzavře kupní smlouvu s třetí osobou, vede řádné uplatnění předkupního práva oprávněným k tomu, že prodej je vůči němu neúčinný, a má se za to, že byl uskutečněn mezi oprávněným a vlastníkem za týchž podmínek jako mezi vlastníkem

a touto třetí osobou. Smyslem žaloby třetí osoby zpochybňující řádné uplatnění předkupního práva je určit, zda uplatnění předkupního práva zajistilo oprávněnému právo na převod vlastnictví sporné nemovitosti. Spor se tedy týká věcného práva k nemovitosti a spadá do rozsahu čl. 22 odst. 1.

Následně Soudní dvůr přistoupil k odpovědi na otázku týkající se výkladu čl. 27 odst. 1 nařízení. Předkládající soud se tázal, zda musí soud, který zahájil řízení později, před přerušением řízení podle tohoto ustanovení zkoumat, zda nebude případné rozhodnutí soudu, který zahájil řízení jako první, neuznáno na základě čl. 35 odst. 1 nařízení z důvodu nerespektování výlučné pravomoci podle čl. 22 odst. 1 nařízení. Soudní dvůr připomenul, že v projednávané věci je založena výlučná příslušnost podle čl. 22 odst. 1. Pokud by soud, který jako první zahájil řízení, vydal rozhodnutí tomu odporující, nebylo by uznáno v členském státě soudu, který řízení zahájil později. Účelem článku 27 je zabránit neuznání rozhodnutí z důvodu jeho neslučitelnosti s rozhodnutím vydaným mezi týmiž účastníky v dožádaném státě. Soudní dvůr tedy odpověděl, že před přerušением řízení podle čl. 27 odst. 1 nařízení musí soud, který zahájil řízení později, zkoumat, zda nebude rozhodnutí soudu, který zahájil řízení jako první, neuznáno v ostatních členských státech podle článku 35 nařízení z důvodu nerespektování výlučné pravomoci.

S ohledem na výše uvedené odpovědi se Soudní dvůr podrobněji nezabýval ostatními otázkami.

Lucia Hudecová

C-365/13 *Ordre des architectes*: uznávání odborných kvalifikací

Rozsudek Soudního dvora ze dne 30. dubna 2014 Ordre des architectes proti État belge

Soudní dvůr rozhodoval o předběžné otázce belgické Conseil d'État, předložené v rámci sporu mezi Komorou architektů a Belgií, týkajícím se zproštění povinnosti výkonu odborné praxe, stanovené belgickým právem, pokud jde o státní příslušníky ostatních členských států. Komora architektů žalovala v rámci vnitrostátního sporu neplatnost královského nařízení z 23. března 2011, které zprošťovalo státní příslušníky státu, jenž je stranou Dohody o EHP nebo jiného členského státu mimo Belgického království, kteří jsou držiteli diplomu, osvědčení nebo jiného dokladu o kvalifikaci, povinnosti vykonat odbornou praxi. Zproštění této povinnosti bylo zároveň nepodmíněné, nevyžadovalo tedy ověření, zda cizí státní příslušníci

vykonávali v zahraničí činnost považovanou za rovnocennou odborné praxi. Podle předkládajícího soudu je uvedena úprava v rozporu s čl. 52 zákona z 26. června 1963, který umožňuje zproštění této povinnosti pouze cizím státním příslušníkům, kteří v zahraničí vykonávali činnost rovnocennou k odborné praxi; pouhá držba dokladu prokazující tuto skutečnost není přitom rozhodující. V řízení následně vyvstala otázka slučitelnosti belgické úpravy se směrnicí č. 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací.

Předběžná otázka:

Musí být články 21 a 49 [směrnice 2005/36], které ukládají každému členskému státu povinnost přiznávat dokladům o dosažené kvalifikaci, na něž se vztahují,

v souvislosti s přístupem k odborným činnostem a s jejich výkonem stejný účinek na svém území, jako dokladům o dosažené kvalifikaci, které samy vydávají, vykládány v tom smyslu, že státu zakazují požadovat pro zápis na seznam Komory architektů, aby držitel dokladu o dosažené kvalifikaci architekta v souladu s článkem 46 uvedené směrnice nebo dokladu uvedeného v čl. 49 [odst.] 1 [této směrnice] mimoto splňoval podmínky týkající se odborné praxe či zkušeností, rovnocenné podmínkám, které se od držitelů diplomů vydaných na jeho území vyžadují po jejich získání?

Výrok:

Podle Soudního dvora podstata otázky spočívá v určení, zda směrnice č. 2005/36 (konkrétně její čl. 21 a 49) brání tomu, aby hostitelský stát vyžadoval pro účely vydání povolení k výkonu povolání architekta od držitele odborné kvalifikace získané v domovském členském státě, aby vykonal odbornou praxi nebo prokázal, že má rovnocenné odborné zkušenosti. Soudní dvůr připomněl, že dle judikatury vztahující se k předešlé směrnici č. 85/384 (zrušenou směrnicí č. 2005/36) platí, že systém automatického uznávání

dokladů o dosažené kvalifikaci brání hostitelskému členskému státu, aby podmiňoval uznání dokladů o dosažené kvalifikaci odpovídající podmínkám kvalifikace stanovených unijní právní úpravou dodatečnými požadavky (rozsudek C-43/06 Komise proti Portugalsku, C-111/12 Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia a další). Soudní dvůr dále uvedl, že tento systém automatického uznávání, pokud jde o povolání architekta, neponechává členským státům žádný prostor pro uvážení. Pokud proto státní příslušník členského státu drží některý z dokladů o dosažené kvalifikaci a doplňující osvědčení uvedená ve směrnici, musí mít možnost vykonávat povolání architekta v jiném členském státě. Soudní dvůr proto uzavřel, že čl. 21 a 49 směrnice č. 2005/36 brání tomu, aby hostitelský členský stát vyžadoval pro účely vydání povolení k výkonu povolání architekta od držitele odborné kvalifikace, získané v domovském členském státě a uvedené v příloze směrnice, aby vykonal odbornou praxi nebo prokázal, že má rovnocenné odborné zkušenosti.

Libor Havelka

C-129/14 PPU Zoran Spasic: zásada *ne bis in idem*

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 27. května 2014 Zoran Spasic

Velký senát Soudního dvora v rámci naléhavého řízení o předběžné otázce interpretoval čl. 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 („ÚPSD“), týkající se uplatňování zásady *ne bis in idem* a posuzoval slučitelnost tohoto článku s čl. 50 Listiny základních práv Evropské unie („Listina“).

Srbský státní příslušník Zoran Spasic je stíhán v Německu pro trestný čin podvodu, za nějž byl již italskými soudy odsouzen k trestu odnětí svobody v délce jednoho roku a pokutě 800 EUR. Trest odnětí svobody Zoran Spasic nevykonal, pokutu ale zaplatil.

Podle č. 54 ÚPSD osoba, která byla pravomocně odsouzena v jednom státě, nesmí být pro tentýž čin stíhána v druhém státě, nicméně tato zásada se uplatní pouze tehdy, pokud uložena sankce již byla vykonána, nebo je právě vykonávána, nebo podle práva státu, ve kterém byl rozsudek vynesen, již nemůže být vykonána (tzv. podmínka výkonu). Listina naproti tomu zakotvuje zásadu *ne bis in idem* bez této podmínky. V tomto kontextu Zoran Spasic namítal, čl. 54 ÚPSD nemůže omezit působnost Listiny a že by měl být propuštěn na svobodu, protože zaplatil peněžitý trest 800 EUR.

Předběžná otázka:

- 1) Je článek 54 ÚPSD slučitelný s článkem 50 Listiny v rozsahu, v němž podmiňuje uplatnění zásady *ne bis in idem* tím, že v případě odsouzení již sankce byla vykonána nebo je právě vykonávána, nebo že podle práva státu, ve kterém byl rozsudek vynesen, již nemůže být vykonána?
- 2) Je uvedená podmínka podle článku 54 ÚPSD splněna i tehdy, když byla vykonána jen část sankce (v daném případě peněžitý trest) sestávající ze dvou samostatných částí (v daném případě trest odnětí svobody a peněžitý trest) uložené ve státě, ve kterém byl rozsudek vynesen?

Výrok:

Soudní dvůr uvedl, že dodatečná podmínka výkonu obsažená v článku 54 ÚPSD představuje omezení zásady *ne bis in idem*, které je slučitelné s článkem 50 Listiny, jelikož na toto omezení se vztahují vysvětlení k Listině týkající se posledně uvedeného článku, na která přímo odkazují ustanovení Listiny (čl. 52) a čl. 6 odst. 1 třetího pododstavce SEU. Soudní dvůr dále dodal, že podmínka výkonu uvedená v čl. 54 ÚPSD nezpochybnuje zásadu *ne bis in idem* jako takovou, ale jehož účelem je zejména zabránit tomu, aby osoba, která byla pravomocně odsouzena v prvním smluvním státě, nezůstala nakonec nepotrestána, pokud první

stát výkon uloženého trestu nezajistí. Zároveň je tato podmínka je přiměřená sledovanému cíli (zajistit v prostoru svobody, bezpečnosti a práva vysokou úroveň bezpečnosti) a nejde nad rámec toho, co je nezbytné k zabránění beztrestnosti odsouzených osob.

Co se týče druhé otázky, i když čl. 54 ÚPSD používá jednotné číslo ve vztahu k sankci, vztahuje se dle Soudního dvora podmínka výkonu obsažená v tomto

ustanovení i na situaci, kdy došlo k uložení dvou hlavních trestů, jako tomu bylo v původním řízení. Opačný výklad by totiž ohrozil užitečné uplatňování čl. 54 a zásada *ne bis in idem* v něm zakotvená by byla zbavena smyslu. Pokud proto nebyla vykonána jedna ze dvou uložených sankcí, jako tomu je v původním řízení, nelze podmínku výkonu v čl. 54 ÚPSD považovat za splněnou.

Libor Havelka

C-555/13 Merck Canada Inc.: možnost portugalského rozhodčího soudu předložit předběžnou otázku

Věc C-555/13 – *rozsudek Soudního dvora (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce) ze dne 13. února 2014 v řízení Merck Canada Inc. proti Accord Healthcare Ltd, Alter SA, Labochem Ltd, Synthon BV, Ranbaxy Portugal – Comércio e Desenvolvimento de Produtos Farmacêuticos, Unipessoal Lda*

V usnesení ze dne 13. února 2014 se Soudní dvůr vypracoval se zajímavou otázkou, zda může portugalský rozhodčí soud („Tribunal Arbitral necessário“) předložit předběžnou otázku, respektive za jakých podmínek tak může obecně rozhodčí soud učinit. Výklad pojmu „vnitrostátní soud“ učinil Soudní dvůr ve vztahu k řízení, ve kterém se rozhodčí soud dotazoval na výklad čl. 13 nařízení 469/2009 o dodatkových osvědčeních pro léčivé přípravky, a v to v kontextu sporu ohledně maximálního období výlučné ochrany poskytnuté základním patentem a dodatkovým ochranným osvědčením. Pro tentokrát se ale nebudeme věnovat odůvodnění ve věci samé, ale posouzení přípustnosti.

Soudní dvůr předně připomněl, že pro posouzení toho, zda je orgán „soudem“ ve smyslu čl. 267 SFEU, je nutné přihlížet k řadě faktorů: zda je daný orgán zřízen zákonem, zda se jedná o stálý orgán, zda má obligatorní jurisdikci, zda má řízení před ním kontradiktorní povahu, zda aplikuje právní předpisy a zda je nezávislý (rozsudek ze dne 31. ledna 2013 ve věci C-94/11, *Belov* a cit. judikatura). Současně zopakoval, že rozhodčí soud, jehož pravomoc je založena na základě smlouvy, není „soudem“ ve smyslu článku 267 SFEU, neboť strany nemají žádnou právní ani faktickou povinnost předložit spor tomuto orgánu (rozsudek ze dne 27. ledna 2005 ve věci C-125/04 *Denuit a Crodenier* a cit. judikatura). V projednávaném případě však pravomoc portugalského rozhodčího soudu neplyne z vůle účastníků, ale ze zákona, který tomuto orgánu přiznává obligatorní pravomoc pro spory týkající se práv průmyslového vlastnictví vztahující se k referenčním léčivým přípravkům a ke generickým léčivým přípravkům. Navíc, jestli takové rozhodnutí není předmětem opravného prostředku před příslušným odvolacím soudem, stane se konečným a má stejné účinky jako standardní soudní rozhodnutí. Z předkládaného rozhodnutí krom toho vyplynulo, že jsou splněny i další podmínky týkající se zřízení předkládacího orgánu zákonem, kontradiktorní povahy řízení, aplikace právních předpisů a nezávislosti.

Zdroj: wikimedia commons

Určité pochybnosti se objevily pouze ve vztahu k podmínce trvalosti, neboť Tribunal Arbitral necessário se může měnit podle výběru účastníka, co se týče forem, složení a procesních pravidel, a po vydání svého rozhodnutí je rozpuštěn. Soudní dvůr však záhy poznamenal, že soud je zřízen na legislativním základě, že má trvale obligatorní pravomoc a vnitrostátní předpisy navíc vymezují a upravují procesní pravidla, která aplikuje, takže podmínka trvalosti je rovněž splněna. Vzhledem k těmto závěrům Soudní dvůr konstatoval, že Tribunal Arbitral necessário je soudem ve smyslu článku 267 Úmluvy. Je tak patrné, že k žádné „revoluci“ ve vztahu k možnosti rozhodčích soudů předložit předběžnou otázku nedošlo: rozhodčí soud, jehož pravomoc je založena smlouvou, je nadále z definice soudu ve smyslu čl. 267 SFEU vyloučen. To však neplatí pro rozhodčí soud, jehož pravomoc je daná obligatorně, za předpokladu, že naplňuje další podmínky stanovené Soudním dvorem.

Alžbeta Kondelová

C-390/12 Pflieger: soulad omezení týkajících se hazardních her se SFEU a Listinou

Věc C-390/132 – *rozsudek Soudního dvora (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce) ze dne 30. dubna 2014 v řízení Robert Pflieger, Autoart as, Mladen Vučićević, Maroxx Software GmbH, Hans-Jörg Zebetner*

Předběžná otázka byla v projednávaném řízení podána ve věci sporů týkajících se správní pokuty, uložené z důvodu provozování výherních hracích přístrojů bez povolení. Předkládací soud vedl celkem čtyři spory v návaznosti na kontroly v Horním Rakousku, přičemž ve všech případech byly dočasně zajištěny výherní hrací automaty provozované bez povolení, jež údajně sloužily k provozování hazardních her zakázaných podle zákona o hazardních hrách. Předkládací soud byl ale názoru, že rakouská úprava omezující hazardní hry je v rozporu s volným pohybem služeb, zaručeným čl. 56 SFEU a dotázal se Soudního dvora v podstatě na soulad předmětné úpravy s čl. 56 SFEU a s čl. 15–17 Listiny (svoboda volby povolání, svoboda podnikání, právo na vlastnictví).

Soud se po posouzení pravomoci vyjádřil k použitelnosti Listiny, přičemž s odkazem na rozsudek ze dne 26. února 2013 ve věci C-617/10 *Akerberg Fransson* konstatoval, že uplatňování výjimek členských států z unijního práva, musí být považováno za „uplatňování práva Unie“ ve smyslu čl. 51 odst. 1 (viz bod 46 stanoviska generální advokáty k rozsudku *Fransson*), Listina tudíž v projednávaném případě použitelná je. K věci samé pak Soudní dvůr předně konstatoval, že dotčená úprava představuje omezení služeb ve smyslu čl. 56 SFEU, z ustálené judikatury ale plyne, že omezení hazardních her může být odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu, jako jsou ochrana spotřebitele, předcházení podvodům a podněcování občanů k nadměrným výdajům za hru [1]. Cíle uváděné rakouskou vládou – ochrana hráčů omezením nabídky hazardních her a boj s trestní činností tím, že jsou hry nasměrovány v rámci kontrolované expanze – přitom rovněž spadají mezi cíle, které mohou odůvodnit omezení základních svobod [2]. Krom toho připomněl, že omezení stanovené členskými státy musí splňovat podmínky přiměřenosti a zákazu diskriminace a doplnil, že členský stát, který se hodlá dovolávat cíle, jenž je způsobilý ospravedlnit překážku volného pohybu služeb, musí poskytnout soudu, který má o této otázce rozhodnout, všechny informace umožňující ověřit, že uvedené opatření splňuje poža-

davky vyplývající ze zásady proporcionality [3]. Předkládací soud shledal, že vnitrostátní orgány v projednávaném případě neprokázaly, že kriminalita nebo závislost na hře představovaly v rozhodné době skutečně významný problém a soud má navíc podle všeho za to, že skutečným cílem opatření je pouhá maximalizace příjmů státu. Takový režim by byl každopádně v rozporu s judikaturou Soudního dvora a překračoval by meze toho, co je nezbytné. Soudní dvůr tak odpověděl, že „článek 56 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, pokud tato právní úprava nesleduje skutečně cíl ochrany hráčů nebo boje proti kriminalitě a neodpovídá skutečně snaze o omezení herních příležitostí nebo o potírání kriminality spojené s těmito brami soudržným a systematickým způsobem“.

K posouzení z hlediska kompatibility s Listinou pak Soudní dvůr uvedl, že posouzení omezení čl. 56 SFEU zahrnuje v projednávaném případě rovněž případná omezení výkonu práv a svobod upravených v čl. 15 až 17 Listiny, takže samostatné posouzení z tohoto hlediska nezbytné není. Jak totiž konstatovala i generální advokátka Sharpston ve svém stanovisku, čl. 15 až 17 Listiny neukládají k tomu, aby bylo omezení svobody poskytování služeb přípustné, více povinností, než již existuje podle judikatury Soudního dvora ohledně čl. 56 SFEU [4].

Soudní dvůr tedy dále vyjasňuje účel a pozici Listiny v primárním právu, přičemž dospívá k závěru, že předmětná práva plynou již z pravidel vnitřního trhu zakotvených v SFEU a čl. 15–17 tak v tomto ohledu nepřinášejí nic nového. Soudní dvůr tím pokračuje v judikatuře, která ponechává Listině omezené, spíše argumentační, dopady a staví jí ve své podstatě do pozice subsidiárního zdroje práva. Soudní dvůr vlastně konstatoje, že i bez existence Listiny by dospěl ke stejnému závěru, charakter tohoto právního nástroje je tak skutečně pouze doplňkový.

Alžbeta Kondelová

[1] Rozsudek ze dne 8. září 2010 ve věci C-46/08 *Carmen Media Group* a citovaná judikatura.

[2] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. září 2009 ve věci C-72/07 a C-77/10 *Costa a Cifone* a citovaná judikatura.

[3] Rozsudek ze dne 15. září 2011 ve věci C-347/09 *Jochen Dickinger a Franz Ömer* a citovaná judikatura.

[4] Stanovisko generální advokáty E. Sharpston ze dne 14. listopadu 2013 ve věci C-390/2012, odst. 70.

Aktuální žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Občanské právo a ochrana spotřebitele

Věc **C-4/14**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Korkein oikeus (Finsko) dne 6. ledna 2014 – Christophe Bohez v. Ingrid Wiertz

Působnost nařízení Brusel I – penále ve sporu péče o dítě

Předběžná otázka (výběr)

Musí být čl. 1 odst. 2 nařízení Brusel I vykládán v tom smyslu, že spory, ve kterých jde o vymáhání penále, které bylo stanoveno ve sporu týkajícím se péče o dítě a práva na styk s dítětem za účelem zajištění hlavní povinnosti, nespádají do oblasti působnosti nařízení Brusel I?

Věc **C-32/14**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Fővárosi Törvényszék (Maďarsko) dne 23. ledna 2014 – ERSTE Bank Hungary Zrt. v. Attila Sugár

Zneužívající klauzule – doložka vykonatelnosti – přezkum soudem

Předběžné otázky

Je řízení stanovené v členském státě, podle něhož se prodávající nebo poskytovatel při nesplnění povinnosti spotřebitele přijaté na základě formálně správné listiny vypracované notářem domáhá částky, kterou sám stanoví, prostřednictvím vydání takzvané doložky vykonatelnosti, aniž je nezbytné zahájit sporné řízení u soudu, v němž lze přezkoumat zneužívající charakter klauzulí smlouvy, která je základem doložky, v souladu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13/EHS?

Může se spotřebitel v tomto řízení domáhat zrušení již vydané doložky vykonatelnosti na základě toho, že nedošlo k přezkumu zneužívajícího charakteru klauzulí smlouvy, které jsou jejím základem, ačkoli podle rozsudku vydaného ve věci C-472/11 je soud v soudním řízení povinen informovat spotřebitele o zneužívajících klauzulích, které zjistil?

Věc **C-47/14**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) dne 30. ledna 2014 – Holterman Ferho Exploitatie BV a další, další účastník řízení: F.L.F. Spies von Bülllesheim

Mezinárodní příslušnost – odpovědnost jednatele

Předběžné otázky (výběr)

Je třeba ustanovení kapitoly II oddílu 5 (články 18 až 21) nařízení (ES) č. 44/2001 vykládat v tom smyslu, že brání použití čl. 5 bodu 1 písm. a) nebo čl. 5 bodu 3 tohoto nařízení v takovém případě, jako je projednávaný případ, v němž společnost činí žalovaného odpovědným nejen v jeho postavení jednatele z toho důvodu, že nevykonával řádně své úkoly nebo jednal protiprávně, nýbrž i nezávisle na tomto postavení z toho důvodu, že úmyslně nebo z vědomé nedbalosti neplnil úkoly vyplývající z pracovní smlouvy uzavřené mezi ním a společností?

Věc **C-49/14**: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de Primera Instancia de Cartagena (Španělsko) dne 3. února 2014 – Finanzmadrid E.F.C, SA v. Jesús Vicente Albán Zambrano a další

Zneužívající klauzule – platební rozkaz

Předběžné otázky (výběr)

Musí se směrnice 93/13/EHS vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká v současné době upravuje španělské řízení o vydání platebního rozkazu – články 815 a 816 LEC – a která stanoví, že soud má povinnost přezkoumat zneužívající klauzule či zasáhnout, ledaže by to považoval za vhodné soudní úředník nebo ledaže by podali námitku dlužníci, neboť takováto právní úprava ztěžuje nebo znemožňuje, aby soudy z úřední povinnosti prováděly přezkum smluv, kterou mohou obsahovat zneužívající klauzule?

Musí se směrnice 93/13/EHS vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je španělský právní řád, který neumožňuje, aby byl *[in] limine litis* v následném řízení o výkonu rozhodnutí z úřední povinnosti přezkoumán soudní exekuční titul – nařízení vydané soudním úředníkem, jímž se ukončuje řízení o vydání platebního rozkazu – a existence zneužívajících klauzulí ve smlouvě, na jejímž základě bylo vydáno nařízení, jehož výkon je požadován, neboť podle vnitrostátního práva – článků 551 a 552 LEC ve spojení s čl. 816 odst. 2 LEC – existuje v takovémto případě překážka věci pravomocně rozsouzené?

Musí se Listina základních práv Evropské unie vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostát-

ní právní úpravě, jaká upravuje řízení o vydání platebního rozkazu a řízení o výkonu soudních rozhodnutí, která nevyžaduje soudní přezkum ve všech případech v nalézací fázi, a která neumožňuje ani to, aby soud rozhodující o výkonu rozhodnutí přezkoumal v této fázi rozhodnutí vydané soudním úředníkem?

Věc C-69/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunalul Sibiu (Rumunsko) dne 10. února 2014 – Dragoș Constantin Târșia v. Rumunský stát, prostřednictvím Ministerul Finanțelor și Economiei, Serviciul Public Comunitar Regim Permisi de Conducere și Inmatriculare a Autovehiculelor

Zásada přednosti unijního práva – obnova řízení

Předběžná otázka

Mohou se články 17, 20, 21 a 47 Listiny základních práv Evropské unie, článek 6 Smlouvy o Evropské unii, článek 110 Smlouvy o fungování Evropské unie, zásada právní jistoty zakotvená [unijním] právem a judikaturou Soudního dvora vykládat tak, že brání takovým právním ustanovením, jako je čl. 21 odst. 2 zákona č. 554/2004, který stanoví možnost obnovy řízení v případě vnitrostátních soudních rozhodnutí, pokud došlo k porušení zásady přednosti [unijního] práva, výlučně v rámci sporných správních řízení a který neumožňuje obnovu řízení v případě vnitrostátních soudních rozhodnutí vynesených v rámci jiných než sporných správních řízení (občanskoprávní a trestní oblast), pokud došlo k porušení téže zásady přednosti [unijního] práva v těchto rozhodnutích?

Věc C-75/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 3 de Ávila (Španělsko) dne 11. února 2014 – Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, SA v. Francisco Javier Rodríguez Barbero a María Ángeles Barbero Gutiérrez

Zneužívající klauzule – úroky z prodlení

Předběžné otázka (výběr)

Pokud vnitrostátní soud zjistí existenci zneužívající klauzule týkající se úroků z prodlení v rámci hypotečního úvěru, musí na základě směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách, a zejména s čl. 6 odst. 1 uvedené směrnice, a za účelem zajištění ochrany spotřebitelů a uživatelů v souladu se zásadou rovnocennosti a zásadou efekti-

vity konstatovat, že klauzule je neplatná a její obsah není závazný, nebo musí naopak ustanovení o úrocích zmírnit tím, že vrátí věc oprávněnému nebo poskytovateli úvěru za účelem přepočtení úroků.

Věc C-92/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Judecătoria Câmpulung (Rumunsko) dne 25. února 2014 – Liliana Tudoran, Florin Iulian Tudoran, Ilie Tudoran v. SC Suport Colect SRL

Zneužívající klauzule – úroky z prodlení

Předběžné otázky (výběr)

Použijí se ustanovení směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS rovněž na úvěrovou smlouvu uzavřenou dne 5. října 2006, a sice před přistoupením Rumunska k Evropské unii, která však účinky vyvolává i v současné době, neboť jsou její ustanovení v tomto okamžiku předmětem exekuce v návaznosti na následná postoupení úvěru, který tato smlouva stanoví?

Brání zásada účinné právní ochrany práv náležejících jednotlivcům podle unijního práva, jak je zaručena v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, takovému ustanovení vnitrostátního práva, jako je ustanovení článku 120 nařízení s mocí zákona č. 99 z prosince 2006, týkajícímu se institutů úvěru a majetkové adekvátnosti, které uznává, že charakter exekučního titulu má smlouva o bankovním úvěru, která byla uzavřena jako soukromoprávní smlouva bez stanovení možnosti, že by její klauzule byly sjednány s dlužníkem, na základě níž může soudní exekutor podle orientačního ověření a po získání povolení k exekuci v rámci nesporného řízení s omezenou možností ponechanou soudci ohodnotit výši úvěru provést exekuci na majetek dlužníka?

Musí být směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby takové předpisy členského státu, jako je článek 372 a násl. starého občanského soudního řádu, přiznávaly věřiteli možnost uplatnit exekuci plnění vyplývajícího ze zneužívajících smluvních klauzulí, přičemž se provede exekuce majetku poskytnutého jako zajištění prostřednictvím prodeje nemovitého majetku i přes námitky spotřebitele,

aniž by nezávislý soud provedl přezkum smluvních klauzulí?

Věc C-94/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Kúria (Maďarsko) dne 27. února 2014 – Flight Refund Ltd v. Deutsche Lufthansa AG

Montrealská úmluva – evropský platební rozkaz

Předběžná otázka

Je možné uplatnit nárok na náhradu škody založený na článku 19 Montrealské úmluvy v rámci řízení o evropském platebním rozkazu?

Pokud jde o nárok na náhradu škody založený na článku 19 Montrealské úmluvy, řídí se příslušnost notáře – považovaného pro tyto účely za vnitrostátní soud – zmocněného k vydávání evropského platebního rozkazu a, po převodu do soudního řízení v důsledku podání odporu odpůrce, soudní příslušnost pravidly příslušnosti stanovenými v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (dále jen „nařízení č. 1896/2006“), v nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení č. 44/2001“), nebo Úmluvou o sjednocení některých pravidel pro mezinárodní leteckou dopravu, která byla uzavřena v Montrealu dne 28. května 1999 (dále jen „Montrealská úmluva“)? Jaký je vzájemný vztah těchto právních předpisů?

Věc C-122/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (Španělsko) dne 14. března 2014 – Aktiv Kapital Portfolio Investment v. Angel Luis Egea Torregrosa

Zneužívající klauzule – výkon rozhodnutí

Předběžná otázka

Musí se směrnice 93/13/EHS vykládat v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je španělský právní řád, který neumožňuje, aby byl *in limine litis* v následném řízení o výkonu rozhodnutí z úřední povinnosti přezkoumán soudní exekuční titul – usnesení vydané soudem, jímž se ukončuje řízení o vydání platebního rozkazu z důvodu nepodání námítky – a existence zneužívajících klauzulí ve smlouvě, na jejímž základě bylo vydáno uvedené usnesení,

jehož výkon je požadován, neboť podle vnitrostátního práva – článků 551 a 552 LEC ve spojení s čl. 816 odst. 2 LEC – existuje v takovémto případě překážka věci pravomocně rozsouzené?

Rodičovská zodpovědnost

Věc C-184/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Corte suprema di cassazione (Itálie) dne 14. dubna 2014 – A v. B

Mezinárodní příslušnost – výživné

Předběžná otázka

Může o návrhu na stanovení příspěvku na výživu dětí podaném v rámci řízení o rozluce manželství, jakožto o záležitosti související s tímto řízením, rozhodovat jak soud příslušný k projednání návrhu na rozluce, tak soud, před kterým probíhá řízení týkající se rodičovské zodpovědnosti, a to na základě kritéria prevence, nebo o tomto návrhu musí nutně rozhodovat soud rozhodující o rodičovské zodpovědnosti, neboť dvě odlišná kritéria uvedená v písm. c) a d) [článku 3 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích] jsou alternativní (v tom smyslu, že jedno nezbytně vylučuje druhé)?

Ochranné známky

Věc C-125/14: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Fővárosi Törvényszék (Maďarsko) dne 18. března 2014 – Iron & Smith Kft v. Unilever NV

Námítka proti zápisu ochranné známky – dobré jméno

Předběžné otázky (výběr)

Postačí dobré jméno existující v členském státě pro získání dobrého jména ochranné známky Společenství ve smyslu čl. 4 odst. 3 směrnice 2008/95/ES, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách, také v případě, kdy proti zápisu národní ochranné známky byly podány námítky na základě toho, že toto dobré jméno bylo získáno v jiném státě, než je dotčený členský stát?

Jestliže majitel starší ochranné známky Společenství získá dobré jméno ochranné známky v jiných zemích, než je členský stát, v němž byla podána národní přihláška, a které pokrývají podstatnou část území Evropské unie, lze bez ohledu na výše uvedené požadovat, aby předložil i dostačující důkaz ve vztahu k dotčenému členskému státu?

Libor Havelka

Monitoring odborné literatury

Vážení čtenáři,

k letnímu období jsme Vám opět připravili přehled nejzajímavějších článků k evropskému a mezinárodnímu právu. Bohaté množství příspěvků najdete v oblasti trestního práva, upozorňujeme zejména na problematiku ochrany zdraví při výkonu vazby z pohledu Evropského soudu pro lidská práva (Matiaško), nebo na rozbor principu nulla poena sine lege v evropském systému ochrany základních práv (Bílková).

Z příspěvků k obecnému fungování práva Evropské unie vybíráme analýzu postojů Soudního dvora a ně-

meckého Spolkového soudu (Fröhlich), a z oblasti civilního práva s ohledem na aktuální judikaturu zaujme nepochybně příspěvek k problematice určování mezinárodně příslušných soudů v případech internetové pomluvy (Kyselovská). K současné rozhodovací praxi českých soudů ve vztahu k unijnímu právu publikovali opět také členové zahraničního oddělení (Havelka-Kondelová-Pavel-Šipulová).

Přejeme Vám příjemné letní čtení.

Zahraníční oddělení

Systém evropského práva

- Fröhlich, R.: Kam až sahá volná úvaha zákonodárce: pojetí SD EU a německého Spolkového ústavního soudu. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2013.
- Křepelka, F.: Spojené státy evropské podle amerického vzoru jako řešení dluhové a měnové krize Evropské unie. Právník č. 3/2014.
- Svoboda, P.: Eroze konceptu kategorických požadavků v právu EU. Právník č. 4/2014.
- Zbíral, R.: Koncept národní identity jako nový prvek ve vztahu vnitrostátního a unijního práva: poznatky z teorie a praxe. Právník č. 2/2014.

Evropské civilní právo

- Havelka, L. - Kondelová, A. – Pavel, A. – Šipulová, K.: Aplikace práva EU v rozhodovací praxi českých civilních soudů v letech 2009-2011. Spotřebitelské právo v rozhodovací praxi českých soudů. Právní rozhledy č. 8/2014.
- Havelka, L. - Kondelová, A. – Pavel, A. – Šipulová, K.: Aplikace práva EU v rozhodovací praxi českých civilních soudů v letech 2009-2011. Evropský justiční prostor: vybrané problémy v rozhodovací praxi českých civilních soudů. Právní rozhledy č. 10/2014.
- Kyselovská, T.: Určení sudiště v případě pomluvy na internetu – několik poznámek k judikatuře Soudního dvora Evropské unie. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2013.
- Ronovská, K.: Proměny nadačního práva v Evropě. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2013.

Evropské správní právo

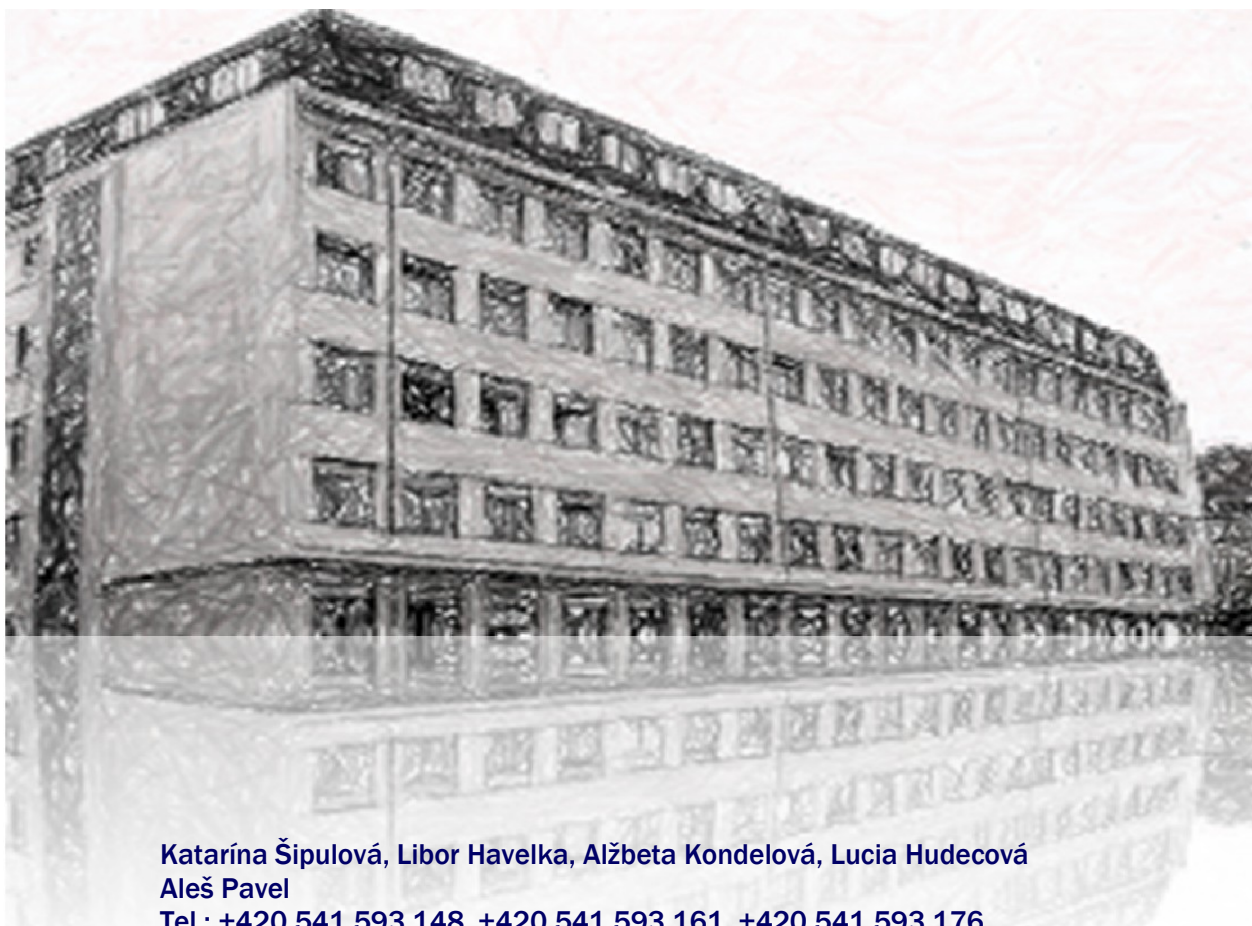
- Kopa, M.: Předběžná opatření Evropského soudu pro lidská práva z pohledu teorie a praxe. Právní rozhledy č. 11/2014.
- Otahalová, L.: Paradoxy právní úpravy postihování nelegálního zaměstnávání cizinců. Právník č. 3/2014.
- Smejkal, V.: Doktrinální souboj o evropský antitrust – odkud a kam směřuje soutěžní politika a právo EU? Právník č. 2/2014.

Evropské trestní právo

- Bílková, V.: Princip nulla poena sine lege z pohledu evropského systému ochrany lidských práv. Jurisprudence č. 2/2014.
- Boledovičová, L.: Německé zkušenosti s elektronickým monitoringem, aneb cesta k (ne)zavedení domácího vězení. Časopis pro právní vědu a praxi č. 1/2014.
- Klimerk, L.: Zásada speciality v konaní o európskom zatýkacom rozkaze. Časopis pro právní vědu a praxi č. 1/2014.
- Matiaško, M.: Právo osôb vo výkone trestu odňatia slobody a výkone väzby na zdravie pohľadom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Trestněprávní revue č. 4/2014.
- Medelský, J.: Podmienky existencie trestnej zodpovednosti právnických osôb. Trestní právo č. 2/2014.
- Říčka, R.: Evropský zatýkací rozkaz a „lex Perkovic“. Časopis pro právní vědu a praxi č. 1/2014.

Mezinárodní právo

- Bílková, V.: Mezinárodní právo obětí terorismu: slibný vývoj, nebo zbytečné tříštění systému? Právník č. 1/2014.
- Janků, L.: Vyloučení osob podezřelých z terorismu z postavení uprchlíka dle čl. 1F c) Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Časopis pro právní vědu a praxi č. 4/2013.
- Svaček, O.: Postavení soudních rozhodnutí v systému aplikovatelného práva Mezinárodního trestního soudu. Právník č. 2/2014.

**Katarína Šipulová, Libor Havelka, Alžbeta Kondelová, Lucia Hudecová
Aleš Pavel**

Tel.: +420 541 593 148, +420 541 593 161, +420 541 593 176

Fax: +420 541 593 561, email: international@nsoud.cz

Nejvyšší soud, ISSN 2336-1611

Názory uvedené v jednotlivých příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.